

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA PRÁVA

Veřejné zakázky v oblasti rozvoje lidských zdrojů

Public Contracts in Human Resources Development Area

Student: Bc. Ondřej Radič
Vedoucí diplomové práce: Mgr. Milan Gryga

Ostrava 2010

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci Veřejné zakázky v oblasti rozvoje lidských zdrojů včetně všech příloh, vypracoval samostatně. Přílohy č.1-5, dané mi k dispozici, jsem samostatně doplnil.

V Ostravě dne 30. dubna 2010

.....
vlastnoruční podpis autora

Na tomto místě bych rád poděkoval Mgr. Milanu Grygovi za cenné připomínky a odborné rady, kterými přispěl k vypracování této diplomové práce.

Obsah

1	Úvod	- 1 -
2	Vzdělávání a společnost	- 3 -
3	Evropská unie	- 4 -
3.1	Pilíře a politiky EU	- 4 -
3.2	Sociální politika v Evropské unii	- 7 -
3.3	Evropský sociální fond	- 7 -
4	Operační program lidské zdroje a zaměstnanost	- 9 -
4.1	Oblasti podpory jednotlivých prioritních os	- 9 -
4.2	Mechanismus čerpání prostředků z OP LZZ	- 11 -
4.3	Prioritní osa 1 - Adaptabilita	- 11 -
4.4	Výzvy a projekty prioritní osy 1	- 13 -
5	Právo veřejných zakázek	- 15 -
5.1	Místo veřejných zakázek v systému práva	- 15 -
5.2	Historie a vývoj právní úpravy veřejných zakázek	- 16 -
5.3	Zákon č.137/2006 o veřejných zakázkách – třetí zákonná právní úprava	- 19 -
5.4	Právo Evropské unie jako východisko pro právo veřejných zakázek v ČR v posledních letech	- 25 -
6	Praktická část	- 32 -
6.1	Hypotézy	- 32 -
6.2	Definování datových jednotek	- 32 -
6.3	Náležitosti výzvy k předložení nabídky na portálu www.esfer.cz	- 33 -
6.4	Hodnotící kritéria	- 36 -
6.5	Četnost zadávacích řízení podle počtu kritérií	- 37 -
6.6	Počty použitých kritérií v zadávacích řízeních	- 38 -
6.7	Analýza formulací kritérií	- 39 -
6.8	Kategorizace formulací kritérií	- 41 -
6.9	Váhy kritérií	- 43 -
6.10	Analýza vah první kategorie	- 44 -
6.11	Analýza vah druhé kategorie	- 45 -
6.12	Analýza váhy třetí kategorie	- 46 -
6.13	Analýza součtu vah první a druhé kategorie	- 48 -
7	Závěr	- 50 -
8	Seznam použité literatury	- 52 -
9	Seznam zkratk	
10	Seznam příloh	

1 Úvod

Vzdělání má v dnešní globalizované době zásadní význam pro posílení sociální integrity společnosti. Evropská unie si je vědoma tohoto faktu, a proto má podporu vzdělávání zahrnutou ve svých politikách a strategiích. Po vstupu do Evropské unie se naše republika začala podílet na konvergenčních programech, které realizují mimo jiné politiky i Evropskou sociální politiku.

Evropský sociální fond, konkrétní nástroj k provádění této politiky, obsahuje několik operačních programů, jejichž prostřednictvím mohou žadatelé o dotaci čerpat finanční prostředky z rozpočtu unie. Abych nepřekročil rozsah své práce, zabýval jsem se pouze Operačním programem Lidské zdroje a zaměstnanost, který se svou první prioritní osou zaměřuje na podporu zaměstnavatelnosti lidí a konkurenceschopnosti podniků. V praxi se jedná o poskytování dotací na různé vzdělávací aktivity pro zaměstnance.

Financování vzdělávacích projektů předchází výběrové řízení na dodavatele takovýchto služeb a tím pádem skutečného příjemce dotace. Tyto výběrová řízení jsou založena na principu veřejných zakázek. Veřejné zakázky jsou v poslední době velmi diskutované téma. Je to obzvláště proto, že se jedná o oblast, kde se hospodaří s veřejnými penězi a z toho důvodu zde existuje zvýšené riziko, že je s takovýmito zdroji nakládáno neefektivně.

Zadávání veřejných zakázek je poměrně složitá záležitost, což je způsobeno hlavně neustálým novelizováním právní úpravy veřejných zakázek způsobující problémy jak zadavatelům, tak potenciálním uchazečům. Žadatelům o dotaci hrozí zejména to, že jimi vypsané zadávací řízení nebude splňovat kritéria a při kontrole budou muset v nejhorším případě získanou dotaci vrátit. Dodavatelé mohou být poškozeni, pokud bude výběrové řízení vypsáno špatně, tím způsobem že nepovede k výběru nejlepší nabídky, například takové, kterou předložili a stejně nevyhráli.

Výzva pro předkládání dodavatelských nabídek má mnoho náležitostí, ovšem nejdůležitější z nich je položka hodnotící kritéria. Jedná se o náležitost přiřazující váhy jednotlivým kritériím, které rozhodují o tom, do jaké míry dodavatelská nabídka splňuje představy zadavatele. Kromě povinné přítomnosti kritéria nabídková cena je stanovení ostatních kritérií ponecháno na zadavateli. V různých zadávacích řízeních se tak může vyskytovat různý počet hodnotících kritérií, kterým jsou přiřazeny různé váhy.

Cílem mé práce je zjistit, jaké je optimální nastavení hodnotících kritérií a jím přiřazených vah pro výběr nejlepší nabídky, které tak zabezpečuje nejefektivnější nakládání s veřejnými prostředky, a jak velká je četnost použití takového nastavení hodnotících kritérií v praxi.

2 Vzdělávání a společnost[6]

Sociální exkluze je spojena se snižováním kvality života. Na opačné straně stojí sociální inkluze a koheze, které jsou symboly kvality života. Inkluze je v individuální rovině chápána jako sociální participace, jako přístup k životním šancím a k důležitým kvalitám života. V společenské rovině je inkluze spojována se sociální integrací, s kolektivitou, právy, legitimitou. Základní myšlenkou účasti na chodu společnosti je, že lidé, jejichž život je ovlivňován určitými opatřeními a rozhodnutími, musí mít také možnost podílet se na procesu, který vede k jejich přijímání a realizaci.

Integrace je chápána jako vzájemné přizpůsobení se jednotek s ohledem na jejich přínos pro fungování systému jako celku. Sociální integrace jednotlivců i jednotlivých segmentů do společnosti podporuje sociální kohezi. Sociální integrace je vysvětlována jako proces integrace jednotlivců nebo skupin obyvatelstva do života společnosti, přičemž se vychází z tzv. trojúhelníku blahobytu, který obsahuje tři základní body: stát, tržní hospodářství a občanskou společnost.

Francouzský myslitel Émile Durkheim chápal sociální kohezi jako prvek přispívající k lepšímu uspořádání společnosti a definoval ji jako vzájemnou závislost a svázanost jednotlivých členů společnosti, sdílenou loajalitu a solidaritu. Sociální koheze je vnímána jako určitá podoba sociálního smíru, jehož je dosahováno stíráním rozdílů a minimalizací rizika sociálního vyloučení. Kohezní společnost může být chápána jako společnost se spojitou kulturou. Jejím opakem je volná kultura. Spojitá nebo volná kultura závisí na tom, do jaké míry členové souhlasí s danými pravidly společenství, jak se shodují na tom, co je správné a co ne.

Sociální koheze je také významným pojmem Lisabonské strategie, která v roce 2000 vytýčila cíl přeměnit Evropskou unii v nejkonzurenceschopnější a nejdynamičtější znalostní ekonomiku, schopnou udržitelného růstu s více a lepšími pracovními místy a s více posílenou sociální kohezí.

3 Evropská unie[9]

Evropská unie (EU) je politická a ekonomická unie, která od posledního rozšíření v roce 2007 čítá 27 evropských států s téměř 500 miliony obyvatel (přibližně 7,5 % světové populace). EU se vyvinula z Evropského společenství v roce 1993 na základě Smlouvy o Evropské unii, známější jako Maastrichtská smlouva, čímž pokračoval evropský integrační proces probíhající již od padesátých let.

K základním principům EU náleží přenesení některých pravomocí národních států na Evropské společenství. EU disponuje pouze těmi pravomocemi, které jí byly svěřeny jednotlivými členskými státy, nelze tedy hovořit o EU jako o federaci. Způsob jakým se v Evropské unii rozhoduje je ve světovém kontextu unikátní, a proto je považována za státní uspořádání *sui generis* (= svého druhu, mající svérázný charakter).

Cílem EU je vytvoření společného trhu a hospodářské a měnové unie, podpora rozvoje a růstu hospodářství, zaměstnanosti, konkurenceschopnosti a zlepšování životní úrovně a kvality životního prostředí. K naplnění těchto cílů přispívají čtyři základní svobody vnitřního trhu: volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu, a dále společné politiky Evropské unie například v oblastech hospodářské soutěže, měnové unie, zaměstnanosti, společné obchodní politiky a zemědělství. Právní základ Evropských společenství je tvořen především primárními prameny, které mají povahu mezinárodních smluv, z nichž nejvýznamnější jsou zřizovací smlouvy, a sekundární prameny, jež se blíží právu vnitrostátnímu.[2] Mezi ně náleží přímo účinná nařízení a směrnice.

3.1 Pilíře a politiky EU[11]

Evropská unie je často přirovnávána ke společnému domu, ve kterém žijí jednotlivé národy pod jednou střechou. Aby byla zajištěna, co nejpevnější struktura takovéto stavby je potřeba, aby vyrůstala na pevných základech. K těmto základům jsou přirovnávány společné hodnoty a cíle Evropské unie. A právě na těchto základech vyrůstají tři pilíře, které představují jednotlivé politiky Evropské unie.

První pilíř

Prvním pilířem je Evropské společenství. Jedná se o nejstarší a nejsilnější pilíř EU, který je spjatý se vznikem Evropského společenství uhlí a oceli (deklarováno Pařížskou smlouvou 1951). Cílem tohoto pilíře je podpora harmonického, vyváženého a trvale udržitelného rozvoje hospodářského života, sociální ochrany, rovného zacházení s muži a ženami, vysoké

úrovně zaměstnanosti, trvale udržitelného a neinflačního růstu, zlepšování kvality životního prostředí a vysoké úrovně ochrany.

Nástroje vedoucí k dosažení těchto cílů jsou vytvoření jednotného vnitřního trhu s takzvanými čtyřmi svobodami – volný pohyb osob, zboží, služeb a kapitálu. Na volný trh úzce navazuje vytváření hospodářské a měnové unie. Náplní prvního pilíře jsou společné politiky v oblasti zemědělství, zahraničního obchodu, dopravy a řada dalších tzv., podpůrných politik.

První pilíř má nadnárodní charakter, což znamená, že členské státy delegují na EU část své národní suverenity. V blíže určených oblastech jsou společné zájmy zemí realizovány prostřednictvím orgánů ES/EU. Nejdůležitější z nich jsou Rada, Parlament, Komise a Soudní dvůr.

Druhý pilíř

Druhý pilíř obsahuje všechny oblasti zahraniční a bezpečnostní politiky. Evropská unie vytváří Společnou zahraniční a bezpečnostní politiku (SZBP), jejímž cílem je zabezpečovat společné hodnoty, základní zájmy, integritu Unie, nezávislost, posilovat bezpečnost, zachovat mír, rozvíjet a upevňovat demokracii a právní stát a posilovat mezinárodní bezpečnost.

Druhý pilíř se vyznačuje mezivládním charakterem, přičemž rozhodovací a výkonné pravomoci spadají do rukou členských zemí. Většina záležitostí je rozhodována jednomyslně. Hlavním orgánem SZBP je Rada, která seskupuje ministry zahraničí členských zemí. Hlavy členských zemí potom přijímají rozhodnutí na zasedání Evropské rady, tzv. summitech EU.

Podle článku 17 Smlouvy o EU Evropská unie formuje společnou obrannou politiku. Jedná se o šedesátitisícové Síly rychlé reakce EU, jejichž úkolem je plnit Petersberské úkoly, přesně vymezené jako humanitární mise, sloužící k udržení míru, a mise bojových jednotek k řešení krize včetně zabezpečování míru. Cílem EU je, aby její Evropská bezpečnostní a obranná politika byly co nejlépe sladěny s činností NATO.

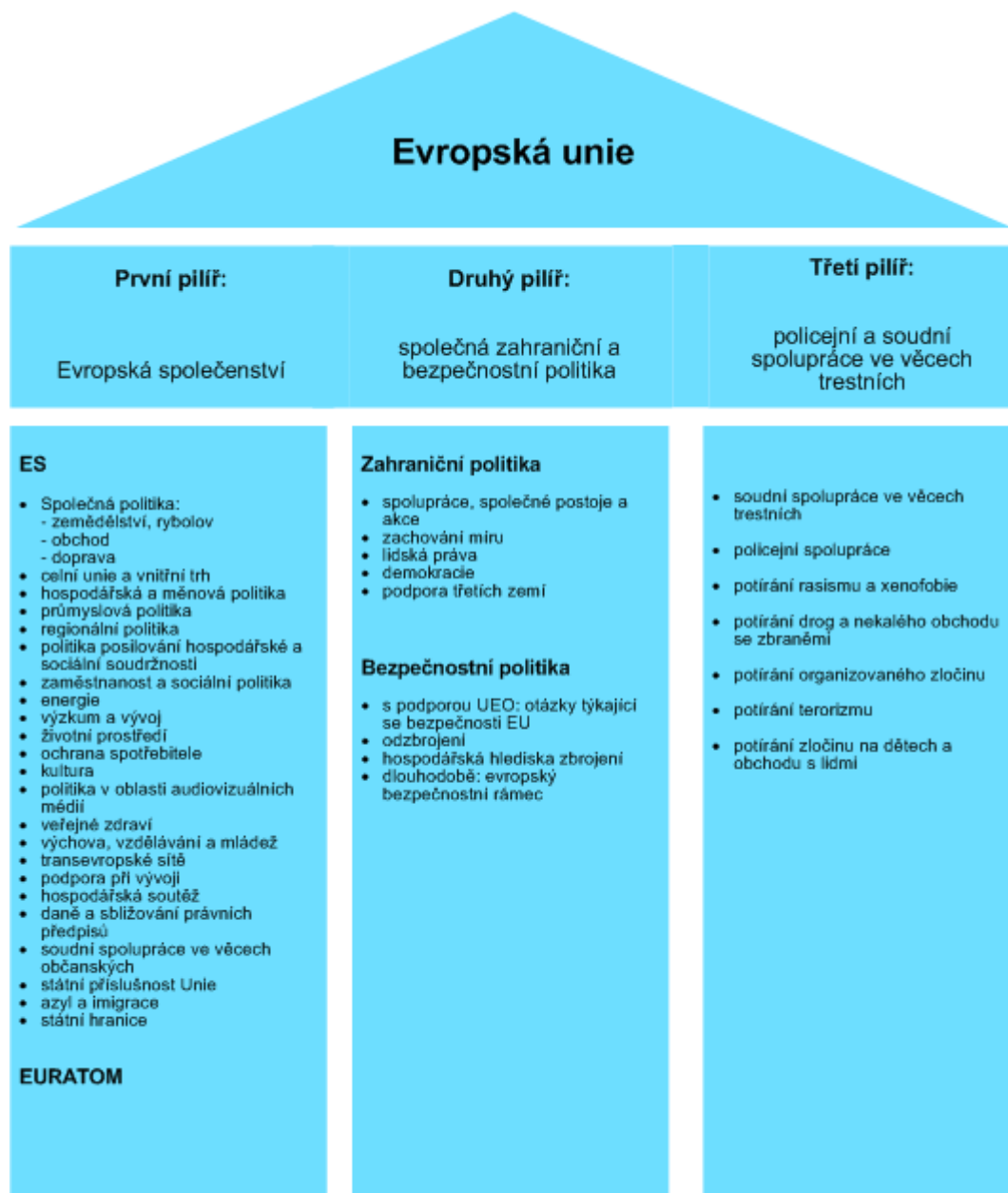
Třetí pilíř

Třetí pilíř pomáhá při tvorbě bezpečnosti, práva a prostoru svobody. Jádrem pilíře tvoří policejní a soudní spolupráce v trestních věcech a spolupráce při předcházení a potírání xenofobie a rasismu. Instituce třetího pilíře zaměřují svoji pozornost na organizovanou a neorganizovanou kriminalitu, obchod s lidmi, trestné činy proti dětem, obchod s drogami, obchod se zbraněmi, korupci a další.

Prostředky, které slouží k realizaci cílů třetího pilíře, jsou spolupráce celních, policejních a justičních orgánů členských zemí. Dále spolupráce prostřednictvím agentur Europol a

Eurojust a postupná harmonizace trestního práva. Po teroristických útocích na New York a Washington z 11. září 2001 vzrostl význam tohoto pilíře. Členské státy přikládají mnohem větší důležitost ochraně vnitřní bezpečnosti společnými silami.

Obrázek 3-1 - Přehled pilířů a přidružených politik

Zdroje: http://eur-lex.europa.eu/cs/droit_communaute/union_europeenne.gif

3.2 Sociální politika v Evropské unii

Pojem sociální soudržnost se vyskytuje již v Římské smlouvě z roku 1957. Tato smlouva zahrnuje závazek snižovat rozdíly ve vývoji mezi regiony a podporovat pracovní podmínky rovněž jako podmínky pro život s cílem politiky jejich postupného sladování a zlepšování.

Klíčový nástroj pro uskutečňování této politiky je Evropský sociální fond, který zaměřuje svou pozornost na podporu a rozvoj zaměstnanosti, rozvoj trhu práce a lidských zdrojů, začleňování osob na trhu práce a poskytování rovných příležitostí všem osobám.

Aktuální podobu evropské sociální politiky reflektuje Lisabonská strategie. Jedním z ústředních témat je modernizace sociálního modelu, boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení. Jedním z předpokladů této strategie je, že vyšší výkonnost s ohledem na ekologii povede k tvorbě nových pracovních míst, které zabezpečí trvale udržitelný rozvoj a sociální začlenění.

Členské země se jednomyslně dohodly na integraci hlavních směrů politiky realizovaných v rámci Lisabonské strategie na vnitrostátní úrovni v dvouletých národních akčních plánech. Tato strategie navazuje na odhodlání EU stát se nejkonzurenceschopnější znalostní ekonomikou, schopnou udržitelného rozvoje s velkým počtem pracovních příležitostí a větší sociální soudržností.

Hlavní hnací silou dnešní doby je globalizace, a proto je potřeba snažit se o využití všech příležitostí, které přináší. A to je úkol Evropské sociální politiky, pomoci občanům přizpůsobit si měnícímu se prostředí a vyjádřit solidaritu těm, kdo byli globalizací negativně zasaženi. Ruku v ruce s globalizací jdou rychlé technické změny. Zvyšují poptávku po kvalifikované práci a prohlubují rozdíly mezi kvalifikovanou a nekvalifikovanou pracovní silou. Proto dnes EU investuje do rozvoje kvalifikací, podporuje rozvoj efektivnějších a udržitelnějších trhů práce a odborného vzdělávání zaměřeného na inovace.

3.3 Evropský sociální fond[14]

Evropský sociální fond hraje klíčovou roli v oblasti ekonomické a sociální soudržnosti EU. Vedle ostatních třech strukturálních fondů (Evropský fond regionálního rozvoje, Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond a Finanční nástroj pro podporu rybolovu) napomáhá překlenout rozdíly v životní úrovni, které se vyskytují mezi lidmi a regiony v Evropské unii. Ze zdrojů, které má fond k dispozici od EU, financuje pomoc členských států při plnění společně odsouhlasených cílů a podporuje jejich aktivity směřující ke zlepšení perspektiv lidí při získávání nových kvalifikací a hledání práce.

- rozvoj a podpora aktivní politiky na trhu práce,
- podpora rovných příležitostí pro všechny v přístupu na trh práce,
- podpora a zlepšování školení, vzdělávání a poradenství jakožto součástí politiky celoživotního vzdělávání,
- podpora kvalifikované, vzdělané a flexibilní pracovní síly,
- opatření na zlepšení přístupu žen na trh práce.

Evropský sociální fond se prioritně zaměřuje na podporu potřeb jedinců za účelem zvýšit jejich zaměstnatelnost. Kromě toho jej lze využít pro zlepšení systémů a struktur zabezpečující lepší funkce trhu práce. Mezi priority, na jejichž základě členské státy žádají a následně získávají podporu, náleží především priority jako zlepšování počátečního stavu vzdělávání, rozvoj vědy, výzkumu a technického vzdělávání, podpora vzdělávání učitelů, podpora terciárního sektoru. Programy umožňující čerpání prostředků z ESF v období 2007 - 2013 v ČR a hlavním městě Praze jsou:

- OP Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ)
- OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK)
- OP Praha – Adaptabilita (OPPA)

4 Operační program lidské zdroje a zaměstnanost[13]

Podmínky vzniku programu

V reakci na celosvětovou hospodářskou krizi přistoupilo Ministerstvo práce a sociálních věcí k vyhlášení mimořádných výzev, týkající se zvyšování adaptability zaměstnanců a konkurenceschopnosti podniků. Toho se chce docílit prostřednictvím prohloubení odborných znalostí, dovedností a kompetencí zaměstnanců a zaměstnavatelů.

Charakteristika programu

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ) je jedním ze tří programů zabývajících se vyplácením podpory z Evropského sociálního fondu v oblasti rozvoje lidských zdrojů v České republice na období 2007 – 2013. Celková alokace pro tento program ve zmiňovaném rozpočtovém období je 1811,8 mil. €, což představuje 7 % z celkové sumy ze všech fondů EU pro ČR. Řídícím orgánem OP LZZ je Ministerstvo práce a sociálních věcí

Globální cíl

Globálním cílem OP LZZ na období 2007 – 2013 je zvýšení zaměstnanosti a zaměstnatelnosti lidí v ČR na úroveň průměru 10 nejlepších zemí EU. Tento cíl vyplývá z realizace Strategických cílů Národního rozvojového plánu pro období 2007 – 2013. Konkrétně se jedná o dva hlavní cíle: „Otevřená, flexibilní a soudržná společnost“ a „Konkurenceschopná česká ekonomika“. Tyto cíle jsou plně v souladu s třetí obecnou zásadou politiky soudržnosti pro podporu a růst zaměstnanosti (Strategické obecné zásady společenství, 2007 – 2013)

Specifické cíle programu:

- Zvýšení adaptability zaměstnanců a zaměstnavatelů
- Zlepšení přístupu k zaměstnání a prevence nezaměstnanosti
- Posílení integrace osob ohrožených sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučených
- Posilování institucionální kapacity a efektivnosti veřejné správy a veřejných služeb
- Zintenzivnění mezinárodní spolupráce v lidských zdrojích a zaměstnanosti

4.1 Oblasti podpory jednotlivých prioritních os[16]

Prioritní osa 1 – Adaptabilita

(Z fondů EU vyčleněno: 597,9 mil. €, což je 33% celkového rozpočtu OP LZZ.)

Patří sem další profesní vzdělávání zaštiťované zaměstnavateli, tvorba nových vzdělávacích programů pro zaměstnance včetně přípravy podnikových lektorů a instruktorů, uplatňování pružných forem organizace práce.

Prioritní osa 2 – aktivní politiky na trhu práce

Z fondů EU vyčleněno: 597,9 mil. €, což je 33% celkového rozpočtu OP LZZ.

Do druhé osy přísluší rekvalifikace, zprostředkování zaměstnání, bilanční a pracovní diagnostika, podpora veřejně prospěšných prací a krátkodobých pracovních příležitostí, zajištění odborné praxe, podpora nových forem zaměstnání, ve kterých se mohou uplatnit zejména ženy a mladí lidé na trhu práce, podpora začínajícím OSVČ, rozvoj speciálních doškolovacích programů pro pracovníky sítě bilančně diagnostických pracovišť pro potřeby orgánů starajících se o růst zaměstnanosti, tvorba, realizace rozšíření specifických integrovaných školicích programů pro společenskou (pracovní) integraci uchazečů o zaměstnání ohrožených sociální exkluzí, podpora institucionálního a metodického zázemí pro rozvoj systémů předvídání změn na trhu práce a zvládání postupných i náhlých změn v zaměstnanosti.

Prioritní osa 3 - Sociální integrace a rovné příležitosti

Z fondů EU vyčleněno: 398,6 mil. €, což je 22,0 % OP LZZ.

Např. poskytování sociálních služeb a podpora dalších nástrojů, které vedou k sociálnímu začleňování a k prevenci sociálního vyloučení, transformace pobytových zařízení pro cílové skupiny osob, zavádění procesu zvyšování kvality, kontroly a zajištění dostupnosti sociálních služeb, vzdělávací programy, kurzy, odborné vzdělávání pro sociálně vyloučené, poradenské programy k aktivizaci a motivaci sociálně vyloučených při vyhledávání zaměstnání, poradenství pro zaměstnavatele v oblasti netradičních zaměstnání pro ženy, nediskriminačního přístupu, zpřístupnění nabídky dalšího vzdělávání, rekvalifikace a zvyšování kvalifikace pro ženy, rozvoj distančních forem vzdělávání apod.

Prioritní osa 4 - Veřejná správa a veřejné služby

Z fondů EU vyčleněno: 108,7 mil. €, což je 6,0 % OP LZZ

Např. zefektivnění řízení lidských zdrojů ve veřejné správě, včetně vzdělávání zaměstnanců úřadů veřejné správy, politiků včetně zastupitelů územních samosprávných celků, metodiků a školitelů pro veřejnou správu, aplikace moderních metod zvyšování výkonnosti, kvality a transparentnosti veřejné správy a veřejných služeb apod.

Prioritní osa 5 - Mezinárodní spolupráce

Z fondů EU vyčleněno: 36,2 mil. €, což jsou 2,0 % OP LZZ

Např. výměna zkušeností a přenos dobré praxe mezi členskými státy v otázkách týkajících se věcného zaměření ESF, vznik tematických sítí, zaměřených na řešení specifického problému apod.

Prioritní osa 6 - Technická pomoc

Z fondů EU vyčleněno: 72,5 mil. €, což jsou 4,0 % OP LZZ

Financování aktivit spojených s řízením programu, např. platy pracovníků zapojených do řízení OP VaVpI, výběr projektů, monitoring projektů a programu, zpracování studií a analýz, publicita programu, podpora schopnosti potenciálních příjemců čerpat finanční prostředky z programu apod.

4.2 Mechanismus čerpání prostředků z OP LZZ[13]

Výzvy se týkají jednak grantových projektů, tzn. finanční prostředky jsou poskytovány formou dotačního řízení, a jednak tzv. individuálních projektů, které jsou realizovány přes příslušné rezorty ministerstva práce a sociálních věcí. Vedle těchto změn byly provedeny úpravy v různých částech dokumentace k programům za účelem nastavení takových podmínek, které umožní přístup k finančním prostředkům, co nejširší skupině podniků a zároveň podstatně zjednoduší, zrychlí a zefektivní vyplácení finančních prostředků. Nejzásadnější změnou metodologických úprav je poskytování tzv. přímé podpory v projektech – které umožňují navýšit limit mzdových příspěvků pro osoby, jenž se účastní školení až na trojnásobek minimální mzdy. Dále zvýšení příspěvků všem zaměstnancům až do výše 100% mzdových nákladů na jedno pracovní místo.

Individuální výzvy a projekty jsou navrženy tak, aby se vzájemně doplňovaly a zabezpečovaly různé situace, ve kterých se mohou zaměstnavatelé i zaměstnanci ocitnout kvůli současné hospodářské situaci, a aby poskytly prostor pro řešení těchto nepříznivých situací. Všechny připravované aktivity jsou navrženy tak, aby zmírnili dopady ekonomické krize a předcházely propouštění v době, kdy klesá produkce a odbyt. Realizované projekty poskytnou odborný rozvoj zaměstnancům a tím přispívají k udržitelnosti pracovních míst.

4.3 Prioritní osa 1 – Adaptabilita[16]

Projekty (operace) podporované prioritní osou 1 přispívají k naplňování prvního specifického cíle OP LZZ. Prioritní osa se zaměřuje na prevenci nezaměstnanosti prostřednictvím investování do rozvoje lidských zdrojů ze strany podniků a organizací, rozvoje odborných znalostí, kvalifikací a kompetencí zaměstnanců, zaměstnavatelů, rozšiřování možností pro uplatňování pružnějších forem zaměstnávání a implementaci moderních systémů řízení a lidských zdrojů.

Prioritní osa podporuje rozvíjení specifických služeb v odvětví zaměstnanosti, odborného tréninku a podpory zaměstnanců v návaznosti na restrukturalizaci podniků a

odvětví. Dochází k posilování systému hodnocení a řízení lidských zdrojů a rovněž k tvorbě podmínek, struktur a procesů pro uznávání výsledků dalšího vzdělávání a kompetencí získaných mimo hranice běžného vzdělávacího systému, tedy kompetencí nabytých prostřednictvím neformálního učení. Prioritní osa dále podporuje intervence zaměřené na zvyšování dostupnosti kvality dalšího vzdělávání, a to podporu vzdělávacích a výcvikových programů pro ekonomicky aktivní obyvatelstvo s ohledem na potřeby znalostní ekonomiky a na trhu práce. Souběžně s podporou vzdělávání se podporují i programy založené na uplatňování pružných forem organizace práce. Podpora pružných forem organizace práce přispívá ke synchronizaci potřeb a možností zaměstnavatele a jeho zaměstnanců a uplatňování těchto forem je nedílnou součástí modernizace trhu práce.

Konkrétní zaměření programů podpor je podloženo výsledky zpracovaných sektorových analýz, které představují komplexní a ucelený pohled na stav a potřeby hospodářství z hlediska požadavků na rozvoj lidských zdrojů ve vazbě na trh práce, na strukturu nabídky a poptávky po pracovních silách, na budoucí trendy zaměstnanosti v konkrétních regionech a sektorech národního hospodářství. V souvislosti s Operačním programem Vzdělávání pro konkurenceschopnost se tento úsek podpory zaměří na podporu podnikového vzdělávání a rekvalifikaci s cílem udržení zaměstnanosti a posílení zaměstnatelnosti a profesní mobility pracovní síly.

Popis současného stavu a zdůvodnění zaměření prioritní osy

Pro posílení konkurenceschopnosti podniků je zapotřebí kvalifikované, adaptabilní, mobilní pracovní síly. Hospodářská strategie České republiky se orientuje na ekonomické činnosti založené na vysoce vzdělané pracovní síle, atraktivitě pro domácí a zahraniční investory a výrobky a služby s vysokou kvalitou a přidanou hodnotou. V České republice má většina zaměstnaných lidí středoškolské vzdělání, zejména v sekundárním sektoru. Základní podmínkou pro udržení zaměstnání bude v blízké době schopnost pracovat s informacemi, moderními informačními a telekomunikačními technologiemi, aktivně užívat cizí jazyk ve své odborné působnosti. Zaměstnanci s vyšší středním a vysokoškolským vzděláním budou nutně potřebovat prohloubit své manažerské schopnosti.

Česká republika se nachází v období hospodářské recese, takže celá řada stávajících ekonomických subjektů je nucena přijmout a zavést v rámci přežití potřebná restrukturalizační opatření. Tyto opatření se nedotýkají pouze jednotlivých firem, ale změny je nutné provést v celých odvětvích.

V některých sektorech dochází k útlumu, a proto se mění požadavky na strukturu zaměstnanců, jednak co do počtu a zároveň dle hlediska kvalifikačních požadavků a dovedností. Průmyslová odvětví procházejí celou řadou strukturálních změn – např. restrukturalizace chemického, textilního, hutního a hornického průmyslu

4.4 Výzvy a projekty prioritní osy[10]

Co se týče konkrétních výzev a projektů, které jsou v těchto dnech zahajovány a vyhlašovány, jedná se o dvě hlavní aktivity, na jejichž financování se bude podílet Evropský sociální fond v rámci prioritní osy na podporu adaptability zaměstnanců a zaměstnavatelů.

Globální grant - výzva „Školení je šance“

Podpora je vyjádřena formou grantových projektů, na které mohou zaměstnavatelé (podnikatelské subjekty) předkládat od 23. března 2009 projektové žádosti přes webové rozhraní aplikace Benefit nebo je v listinné podobě odeslat na MSPV, vystupující jako řídicí orgán). Na tuto výzvu připadá 1,8 mld. Kč z celkového rozpočtu. Projektové žádosti bylo možné předkládat až do konce roku 2009.

Individuální projekt „Vzdělávejte se!“

Jedná se o podporu prostřednictvím příspěvku na úhradu nákladů na odborný rozvoj zaměstnanců, o který mohou zaměstnavatelé žádat na úřadech práce od 23. Března 2009. Celkové finanční prostředky připadající na tento projekt dosahují výše 1,5 mld. Kč. Žádosti o zapojení se do projektu budou moci zaměstnavatelé podávat na úřadech práce až do 30.6.2011. Jednotlivé žádosti budou na úřadech práce schvalovány a posuzovány průběžně. Finanční prostředky půjdou v první fázi z Operačního programu Rozvoj lidských zdrojů (tzn. program „starého období“ s platností do 30. 6. 2009). Ve druhé fázi budou finanční prostředky čerpány z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost.

Obě aktivity představují možnost získat finance jak na školení zaměstnanců, tak jako příspěvek na mzdové náklady zaměstnanců po dobu jejich účasti na školení, v některých předem definovaných případech může příspěvek dosáhnout výše až 100 % celkových nákladů. Při omezení z důvodu veřejné podpory se náhrada pohybuje v rozsahu 60 % - 80 % u obecného vzdělávání¹. U tzv. specifického vzdělávání² výše náhrady klesá k 25 % - 55 %.

¹ Za obecné vzdělávání je považováno takové vzdělávání, které zahrnuje výuku, jež se nezaměřuje pouze nebo zásadně na současné nebo budoucí postavení zaměstnanců v podniku, ale která obsahuje kvalifikace, jež si může zaměstnanec do jiných podniků nebo pracovních oborů. Například jazykové vzdělávání, IT dovednosti, komunikační dovednosti, ale i oborové vzdělávání uplatnitelné u více zaměstnavatelů působících ve stejném oboru, například účetnictví, stavební práce, svářečské zkoušky atd.)

Shodným rysem pro obě aktivity je to, že oprávněnými žadateli jsou zaměstnavatelé – podnikatelské subjekty, jejichž postavení je vzájemně vymezeno takovým způsobem, aby se předcházelo duplicitnímu financování stejných aktivit či subjektů.

V projektu „Vzdělávej se!“ mohou u úřadu práce požádat o příspěvek ti zaměstnavatelé, kteří museli omezit výrobu ve svých provozech a jejichž zaměstnancům náleží snížená náhrada mzdy podle § 209 zákona č. 262/ 2006 Sb., zákoníku práce. Dále tak mohou učinit ti zaměstnavatelé, kterým počet jejich výrobních zakázek začíná z důvodu ekonomické krize klesat, ale zároveň nechtějí aplikovat ustanovení § 209 ZP.

V rámci výzvy „Školení je šance“ mohou na MSPV předložit projektovou žádost ti zaměstnavatelé, kteří v době, kdy podávají projektovou žádost, neaplikují ustanovení § 209 ZP a ani nepodali na úřadu práce žádost o příspěvek v projektu „Vzdělávejte se!“

² Za specifické vzdělávání se považuje takové vzdělávání, které obsahuje výuku s přímým vlivem na současné nebo budoucí postavení zaměstnanců v podniku a poskytuje kvalifikace, jež nemají šanci najít uplatnění v jiných podnicích a pracovních oborech (např. školení na práci se specifickým softwarem či technologií výroby šité na míru jen danému podniku).

5 Právo veřejných zakázek

5.1 Místo veřejných zakázek v systému práva[1]

Právo veřejných zakázek je na pomezí tradičních odvětví, jako jsou správní, obchodní a finanční právo. Z toho vyplývá, že právo veřejných zakázek můžeme pojmut dvěma způsoby. Za prvé jako multidisciplinární odvětví, které zasahuje jak do soukromoprávních odvětví (obchodní právo), tak do veřejnoprávních odvětví (správní a finanční právo). Za druhé můžeme zdůraznit jeho napojení na právo EU a mezinárodní právo.

Správně, obchodně a finančně právní charakter práva veřejných zakázek

Zadávací právo se z historického hlediska řídilo zásadou hospodárnosti, tak, že postupem zadavatele mělo dojít k úspoře veřejných prostředků. Z tohoto důvodu bylo zadávací právo požadováno za součást rozpočtového práva, což byl jeden z nejvýznamnějších předpisů veřejného investování. Nelze však nepřihlídnout k tomu, že právo veřejných zakázek úzce souvisí s vykonavateli veřejné správy a hospodařením orgánů veřejné moci. Z tohoto pohledu zasahuje do práva správního.

Právo veřejných zakázek úzce navazuje na obchodní právo, neboť upravuje postup vedoucí k uzavření smlouvy na předmět veřejné zakázky. Dochází tak, k zvláštnímu způsobu kontraktace, jehož právní úprava je speciální oproti právní úpravě uzavírání smluv v obchodním zákoníku. K této zvláštnosti dochází tím, že před uzavřením smlouvy musí být dodržen postup podle zákona o veřejných zakázkách. Účelem zadání veřejné zakázky v zadávacím řízení je zabezpečení hospodářské soutěže o předmět veřejné zakázky, protože pracovníci zadavatelů nehospodaří s vlastními zdroji a bez existence této úpravy by neměli motivaci postupovat s maximální hospodárností. Z tohoto pohledu zadávací právo souvisí s právem hospodářské soutěže, které se tradičně řadí do práva obchodního, i když se u práva hospodářské soutěže vyskytují výrazné veřejnoprávní rysy.

V neposlední řadě zadávací právo souvisí s právem EU a právem mezinárodním. Právní úprava každého členského státu musí být v souladu s právem EU, tj. Smlouva EU a zadávací a přezkumné směrnice. Vedle toho musí být brány v úvahu mezinárodní závazky ČR v oblasti veřejných zakázek, zejména dohodu o veřejných zakázkách.

5.2 Historie a vývoj právní úpravy veřejných zakázek[1]

Právní úprava za tzv. První republiky

Pokud budeme uvažovat celosvětové měřítko, tak právní regulace veřejných zakázek sahá až do 16.stol, kdy se ve Francii začaly používat konkrétní postupy jako například francouzský stavební řád. Co se týče naší země, byla první úprava obsažena v nařízení vlády č.667/1920 Sb., o zadávání veřejných zakázek (ze dne 17. Prosince 1920). Zakázky na dodávky práce byly zadávány úřady státní správy a jimi spravovanými ústavy, podniky, fondy. Účelem Zadávacího řádu bylo zajistit efektivní hospodaření se státními prostředky prostřednictvím konkurenčního plnění a vyloučení korupce a nekvalitního provedení zakázek. Přesné znění některých ustanovení by pak mohlo být de lege ferenda vzorem pro naši úpravu de lege lata.

Zadávání zakázek v době socialismu

Pro toto období je charakteristické centrálně plánované hospodářství, tudíž byly zakázky přidělovány státním podnikům v rámci centrálně řízeného hospodářství a právní úprava zadávání tedy nebyla nutná. Veřejné soutěže by v situaci, kdy jsou ceny pevně stanoveny státem, neměly příliš velký význam. Nicméně rámcově byla problematika upravena Všeobecnými stavebními podmínkami z roku 1947 a později v hospodářském zákoníku.

Zadávání veřejných zakázek po roce 1989

Změna politického systému po roce 1989 znamenala rovněž přeorientování ekonomiky z centrálně plánované na tržní. Vzhledem k tomu, že úprava zadávání veřejných zakázek představuje účinný prostředek, jak uspořit veřejné prostředky, ale také předpoklad pro úspěšné fungování hospodářské soutěže a nastavení konkurenčního prostředí. Mimo to na naši republiku byly kladeny požadavky ze strany evropského společenství, jako na stát usilující o zapojení se do hospodářských struktur západní Evropy.

Dne 1. 10. 1990 byl proto přijat Zadávací stavební řád, ve formě metodického pokynu Úřadem racionalizace ve stavebnictví. Tento řád sestával ze šesti částí – od úvodních ustanovení (vymezení pojmu a účelu úpravy), přes způsoby zadávání (veřejná soutěž, užší soutěž a zadání z volné ruky, obsah podmínek soutěže, nabídkové řízení, až po závěrečná ustanovení. Společným výměrem ministerstvem financí bylo ustanoveno povinně postupovat dle tohoto řádu v případech zadávání staveb, stavebních projektů, provozních souborů, stavebních a montážních prací a projektových prací pokud byly hrazeny z veřejných prostředků.

Tento zadávací řád byl tvořen dvěma částmi. První část vymezovala působnost řádu a definovala pojmy jako zadavatel, uchazeč, způsoby zadání veřejných zakázek. Druhá část

sestávala z dvou oddílů, první upravoval soutěžní podmínky a druhý určoval požadavky na prokazování způsobilosti uchazečů. Zadávací řád byl novelizován v roce 1992, důraz byl kladen na zadávání veřejných zakázek prostřednictvím veřejné soutěže. Po přijetí usnesení vlády ČR ze dne 24.6.1992 došlo k širšímu uplatnění zadávání při obstarávání veřejných zakázek a rozsáhlejšímu zadávání formou soutěže na celou oblast předmětů zakázek (tj. dodávky, práce, služby, výkony). Nicméně z důvodu zvětšujícího se objemu veřejných zakázek a závazků ČR vyplývajících z Evropské dohody se přijetí nové úpravy jevílo jako nezbytné.

První zákonná regulace zadávání veřejných zakázek (zákon č.199/1994 Sb.)

Výše uvedená podzákonná regulace zabezpečována formou metodických pokynů trvala do 31. 12. 1994, protože dne 1. 1. 1995 nabyl účinnosti zákon č.199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, který je prvním předpisem na úrovni zákona o zadávání veřejných zakázek v ČR. Do této doby v ČR chyběla právní úprava zadávání veřejných zakázek obvyklá pro státy západní Evropy.

Po přijetí Evropské dohody jsme se jako stát zavázali zadávat veřejné zakázky na základě principu nediskriminace a vzájemnosti. Uvedený zákon byl tedy přijat zejména kvůli našim snahám o integraci ČR do EU. Cílem zákona bylo implementovat tržní mechanismus hospodaření s veřejnými prostředky prostřednictvím obchodní veřejné soutěže jako nezbytné podmínky pro udělení veřejné zakázky. Tímto měl být zabezpečen průhledný postup, vyloučení diskriminace, protekce a minimalizace možností korupce při zadávání veřejných zakázek. Při jeho tvorbě sloužil za vzor modelový zákon o zadávání staveb, zboží a služeb přijatý komisí spojených národů pro mezinárodní obchodní právo (UNICITRAL), dále pak směrnice EU a jejich návazností na již existující právní předpisy obsažené především v obchodním zákoníku, živnostenském zákoně, občanském zákoníku a správním řádu.

Nepříliš zdařilé bylo zvolení modelového zákona UNICITRAL jako podklad pro koncepci tehdejší právní úpravy. Modelový zákon UNICITRAL je velmi odlišný od zadávacích směrnic EU. Právní předpis vyhotovilo Ministerstvo hospodářství (dnešní Ministerstvo pro místní rozvoj), právní dohled vykonávalo Ministerstvo pro hospodářskou soutěž, jehož nástupcem se stal ÚOHS. I dlouhou dobu poté byl ÚOHS jediný odpovědný orgán za zadávání veřejných zakázek, což vyplývalo z jeho pravomoci dohledového orgánu nad veřejnými zakázkami. V současné době je v této oblasti tohoto druhu dohledu aktivní kromě ÚOHS také Ministerstvo financí a Ministerstvo pro místní rozvoj. Zákon č. 199/1994

Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění celkem pěti novel, byl účinný po dobu necelých deseti let.

Druhá zákonná právní úprava zákona o zadávání veřejných zakázek č.40/2004 Sb.

Podnětem pro přijetí této právní úpravy byl požadavek harmonizace práva v oblasti veřejných zakázek s právní úpravou EU. Na základě usnesení vlády ČR ze dne 22. prosince 1999 č. 1350 o Plánu legislativních prací vlády na rok 2000 bylo rozhodnuto o vypracování zákona o zadávání veřejných zakázek

ÚOHS dostal za úkol vypracovat zákon o výkonu dohledu nad zadáváním veřejných zakázek, zatímco Ministerstvo pro místní rozvoj bylo pověřeno vypracováním samotného zákona o zadávání veřejných zakázek.

Legislativním procesem schvalování v poslanecké sněmovně prošel až třetí návrh zákona. Dva předchozí návrhy byly vládě vráceny, zejména kvůli věcným připomínkám poslanců. Připomínky se dotýkaly – interpretačních obtíží některých pojmů, složení hodnotících komisí, stanovení prahových hodnot apod. Druhý návrh zákona dokonce obsahoval rovněž ustanovení, jež umožňovalo vládě zadat veřejnou zakázku bez výběrového řízení. Evropská komise tuto praxi, která byla do té doby hojně rozšířená, ve své tehdejší zprávě kritizovala.

Bohužel ani třetí návrh zákona nebyl příliš legislativně zdařilý. Na rozdíl od předcházející právní úpravy veřejných zakázek (založené na modelovém zákoně UNICITRAL) obsahoval zákon č.40/2004 všechny platné směrnice upravující zadávání veřejných zakázek v EU. Pokud v obecné rovině srovnáme zákon č.199/1994 Sb. se zákonem č.40/2004 můžeme dospět k následujícím závěrům. Zákon č.40/2004 představoval podstatnou změnu, protože zavedl úplně nový systém pro zadávání veřejných zakázek, došlo k nové definici veřejné zakázky a zadavatele, rozdělení veřejné zakázky na nadlimitní a podlimitní, nové druhy zadávacího řízení a způsobů uveřejňování informací o zadávacích řízeních.

Pokud by nedošlo k přijetí nové právní úpravy, existovala reálná hrozba, že by ČR nemohla po jejím vstupu do EU čerpat prostředky ze strukturálních fondů, čímž by ČR ztratila jednu z výhod členství v této organizaci.

Vady zákona č.40/2004

Zákon č.40/2004 Sb., byl za svou poměrně krátkou dobu účinnosti (2 roky a dva měsíce přesně) mnohokrát novelizován. Celkem se jedná o osm novel, jenž však způsobily spíš zmatek a nepřehlednost.

Důvodů pro novelizace bylo po vícero, uvedu jen tři nejdůležitější: špatná legislativně technická konstrukce zákona (např. neprovázanost pojmů s jinými zákony – obchodním zákoníkem), neúplná slučitelnost zákona s právní úpravou EU a legislativní vývoj v EU. Při aplikaci zákona v praxi se objevilo mnoho problematických oblastí a sporných otázek, jenž šlo stěží nahradit a překlénout výkladem.

Vedle komplikované systematiky a problematické návaznosti jednotlivých částí zákona lze jako příklad uvést tyto oblasti, ve kterých je výklad zákona nejednoznačný: úprava postupu v jednotlivých druzích zadávacího řízení, zejména v jednacích řízeních. Přílišná rigidita zadávacích řízení v případě podlimitních veřejných zakázek, mezery v právní úpravě námitek a návaznosti lhůt, nejasnosti při prokazování kvalifikace (osvědčení o splnění kritérií národního kvalifikačního systému stavebních dodavatelů), nemožnost zadávat zakázku v jednacím řízení bez uveřejnění v případě havárií a živelných katastrof bez vyhlášení krizového stavu, nejasné omezování počtu zájemců v užším řízení, nutnost nakupovat nemovitosti v zadávacím řízení bez stanovení specifických pravidel, otázka složení a ustanovování hodnotících komisí.

5.3 Zákon č.137/2006 o veřejných zakázkách – třetí zákonná právní úprava[2]

Třetí právní úprava v mnohém navazuje na obě předchozí právní úpravy, proto je znalost vývoje právní úpravy důležitá. Samotný vztah k předchozí úpravě je řešen v přechodných a závěrečných ustanoveních.

Spojitost s předchozí právní úpravou

Ustanovení § 158 zákona č.137/2006 Sb., určuje, že zadávání veřejných zakázek, veřejné soutěže o návrh, řízení o přezkoumání úkonů zadavatele Úřadem a řízení o uložení sankce zahájení přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se dokončí podle dosavadních předpisů.

V řízení o přezkoumání úkonů zadavatele a v řízení o uložení sankce, která byla zahájena po nabytí účinnosti tohoto zákona a která na zadávání veřejných zakázek nebo veřejnou soutěž o návrh podle odstavce 1 navazují, se postupuje podle dosavadních právních předpisů (§ 158 odst. 2).

Z výše uvedeného textu vyplývá, že po určitou dobu (orientačně 24 až 36 měsíců) bylo využíváno obou zákonných úprav vedle sebe. Konkrétně zákon č. 40/2004 Sb. v souladu s ustanovením § 158 pro „staré zakázky“ a zákon č. 137/2006 Sb., pro „nové zakázky“.

Současné trendy v zadávání veřejných zakázek

Dodavatelé díky veřejným zakázkám získávají možnost provádět rozsáhlé dodávky. V této oblasti je vynakládána velká část společensky disponibilních důchodů. Veřejné zakázky slouží jako stabilní základna pro nové obchodní vztahy se zajištěným financováním. Podnikatel, jenž ob stojí ve výběrovém řízení a získá zakázku, má pouze minimální riziko, že nedostane sjednanou úplatu za jím poskytnuté plnění. Rozhodování o získání veřejné zakázky by mělo probíhat transparentně a nediskriminačně. Tomuto se snaží napomoc i některé v té době nové směrnice EU a na ně navazující tuzemská úprava. V obecné rovině je možno uvést, že pro zadávání je nutné mít jednoduché, průhledné, nediskriminační postupy a upřednostňovat i jednoduché a rychlé postupy pro případný přezkum zadávacího řízení.

Zásady nové právní úpravy

- Snaha o celkové zjednodušení zadávání,
- Snaha o odstranění dosavadních problémů a zohlednění praktických zkušeností s prováděním a aplikací zákona č. 40/2004 Sb.,
- Vyjasnění základních pojmů
- Podrobnější specifikace jednotlivých zadávacích postupů,
- Zařazení subjektů poskytující poštovní služby mezi sektorové zadavatele,
- Zavedení možnosti zadávání pomocí společných nákupních subjektů
- Stanovení možnosti uzavírání rámcových smluv i pro veřejné zadavatele (nikoliv jen pro zadavatele sektorové)
- Konstituování soutěžního dialogu – řízení určeného pro zvláště složité zakázky, umožňující zadavateli získat inovativní řešení projektu v situaci, kdy sám není z objektivních důvodů schopen přesně specifikovat způsob provedení veřejné zakázky,
- Elektronizace procesu zadávání

Podle výše uvedených zásad trojce expertů R. Krč, K. Marek, M. Petr považují vydání nového zákona o veřejných zakázkách jako krok vpřed. Jako negativum může působit pouze krátká doba mezi vydáním starého a nového zákona. Podle jejich názoru je potřeba určité doby ke vstřebání nového zákona do praxe.

Hlavním podnětem pro přípravu nového zákona bylo zajištění transpozice směrnic 2004/17/ES a 2004/18/ES do českého právního řádu a snaha odstranit některé chyby předešlé právní úpravy. Evropské zadávací směrnice podrobně ustanovují postupy při zadávání nadlimitních zakázek na rozdíl od podlimitních, kde se soustředí za zakotvení principu transparentnosti a nediskriminace při jejich zadávání.

Obsah právní úpravy

Jak již bylo řečeno, zákon transponuje příslušné předpisy Evropských společenství a upravuje: postupy při zadávání veřejných zakázek, soutěž o návrh (směřující k návrhu, projektu nebo plánu), dohled nad dodržováním tohoto zákona, podmínky vedení a funkce seznamu kvalifikovaných dodavatelů a systému certifikovaných dodavatelů.

Členění právní úpravy

V první části nazvané obecná ustanovení se zabývá předmětem úpravy, Zadavatelem veřejné zakázky, Relevantní činností, Centrálním zadavatelem, Souběhem činností, Zásadám postupu zadavatele, Veřejnou zakázkou (na dodávky, stavební práce a služby), Vymezením pojmů a také hospodářskou soutěží související s výkonem relevantní činnosti.

Druhá část se věnuje Zadávacímu řízení, jeho druhům, podmínkám použití některých řízení čítaje otázky soutěžního dialogu a zjednodušeného podlimitního řízení. Část třetí upravuje zvláštní postupy v zadávacím řízení. Další část upravuje soutěžní návrh. Následná část obsahuje ustanovení o ochraně proti nesprávnému postupu zadavatele. Navazující části upravují seznam kvalifikovaných dodavatelů, systém certifikovaných dodavatelů, zahraniční seznam dodavatelů a společná ustanovení (zejména o uveřejňování, komunikaci mezi zadavatelem a dodavatelem). Předposlední část zákona se zabývá přechodnými a závěrečnými ustanoveními. Poslední devátá část obsahuje ustanovení o účinnosti.

Působnost zákona – Zadavatelé

(Zadavatelem veřejné zakázky pro účely tohoto zákona se považuje veřejný, dotovaný a sektorový zadavatel)

Veřejným zadavatelem je Česká republika (dle zákona č.219/2000 Sb., o majetku ČR a jejím vystupování v právních vztazích), státní příspěvková organizace, územní samosprávný celek nebo příspěvková organizace, kde jako její zřizovatel figuruje samosprávný celek a jiná právnická osoba, za předpokladu, že byla založena či zřízena pro účely uspokojování potřeb veřejného zájmu a zároveň se na jejím financování podílí převážně stát či jiný veřejný zadavatel nebo je stát, jiný veřejný zadavatel nebo je státem či jiným veřejným zadavatelem ovládána.

Dotovaným zadavatelem je právnická nebo fyzická osoba, která zadává veřejnou zakázku hrazenou z více než 50% peněžních prostředků poskytnutých veřejným zadavatelem a to i prostřednictvím jiné osoby, jde-li o

- veřejnou zakázku na stavební práce, kdy její minimální finanční hodnota odpovídá minimálnímu finančnímu limitu, stanoveném v § 12 odst. 4 a předmětem této zakázky a

zároveň je předmětem této zakázky provedení stavebních prací, jenž jsou uvedeny v příloze 3 nebo provedení takových stavebních prací, jež se týkají zdravotnických, sportovních, rekreačních, školních zařízení a administrativních budov.

- Veřejnou zakázku na služby související s veřejnou zakázkou na stavební práce podle písmene a), jejíž předpokládaná finanční hodnota se rovná nejméně finančnímu limitu stanovenému v § 12. Odst. 3 písm. B)

Dotovaný zadavatel musí dodržovat stejný postup při zadávání veřejné zakázky podle ustanovení tohoto zákona platných pro veřejného zadavatele, i když současně splňuje předpoklady pro zařazení do jiné kategorie zadavatele podle odst. 2 nebo 6 § 2 zákona.

Sektorový zadavatel je osoba, která se zabývá výkonem některé z relevantních činností podle § 4 (kde jsou uvedeny konkrétní relevantní činnosti v jednotlivých odvětvích, tj. plynárenství, elektroenergetice, teplárenství, vodárenství, činnosti související s provozováním dopravních sítí, činnosti související s poskytováním vyhrazených poštovních služeb a dalších vyjmenovaných služeb), pokud

- Tuto činnost provádí na základě zvláštního či výhradního práva, nebo
- Nad touto osobou může být uplatněn dominantní vliv ze strany veřejného zadavatele

Vykonává-li veřejný zadavatel jednu či více relevantních činností podle § 4, platí pro něj ustanovení zákona vztahující se na sektorového zadavatele za předpokladu, že veřejná zakázka má být zadávána v souvislosti s výkonem relevantních činností veřejného zadavatele.

Je nutné zmínit, že pro účely zákona se za jednoho zadavatele považuje i několik zadavatelů, pokud se sdruží či se jinak spojí pro účely společného postupu směřujícího k zadání veřejné zakázky. Za předpokladu, že nastane takováto situace, musejí zadavatelé před zahájením zadávacího řízení uzavřít písemnou smlouvu, která bude obsahovat úpravu vzájemných práv a povinností související se zadávacím řízením a stanoví způsob jednání jménem účastníků sdružení zadavatelů.

Za zadavatele se nepovažuje taktéž libovolné sdružení nebo jiné sdružení zadavatele (podle § 2 odst. 2, 3 nebo 6) s fyzickou osobou nebo právnickou osobou, která není zadavatelem za účelem zadání veřejné zakázky. Ustanovení § 2 odst. 8 věty třetí se použije stejným způsobem. Sektoroví zadavatelé zadávají tzv. nadlimitní zakázky.

Centrální zadavatel je veřejný zadavatel, jenž vykonává centralizované zadávání, spočívající v tom, že

- pro jiné zadavatele pořizuje dodávky či služby, jež tvoří předmět veřejných zakázek, které dále prodává jiným zadavatelům cenu nikoliv vyšší, než za kterou byly dodávky či služby pořízeny, nebo
- realizuje zadávací řízení a zadává veřejnou zakázku na dodávky, služby či stavební práce na účet jiných zadavatelů.

Zavedení institutu centrálního zadavatele napomůže předně menším zadavatelům, kteří nemají pro zadávání veřejných zakázek dostatečnou kvalifikaci a vybavení.

Před zahájením centralizovaného zadávání musejí zadavatelé i centrální zadavatel uzavřít písemnou smlouvu, jež bude upravovat vzájemná práva a povinnosti v souvislosti s centralizovaným zadáváním (§ 3 odst. 1). Dojde-li při postupu podle § 3 odst. 1 k porušení zákona, odpovídá za porušení zákona centrální zadavatel. Výjimka nastává jen v případě, kdy takovéto porušení bylo způsobeno jednáním či opomenutím zadavatele, pro něhož či na jehož účet je centralizované zadávání prováděno.

Zadavatelé uzavírají s centrálním zadavatelem před zahájením centrálního zadávání smlouvu, jež upravuje podmínky související s centralizovaným zadáváním.

Zakázky malého rozsahu, podlimitní zakázky a nadlimitní zakázky

Za **veřejnou zakázku malého rozsahu** se považuje taková veřejná zakázka, jejíž předpokládaná hodnota nedosáhne 2 000 000 Kč bez daně z přidané hodnoty, jedná se o případy veřejné zakázky na dodávky a na služby. V případě veřejné zakázky na stavební práce její hodnota nepřesáhne 6 000 000 Kč bez daně z přidané hodnoty.

Podlimitní veřejnou zakázkou je veřejná zakázka, jejíž předpokládaná hodnota činí v případě veřejné zakázky na dodávky nebo služby neméně 2 000 000 Kč bez daně z přidané hodnoty. Pro veřejné zakázky na stavební práce hodnota zakázky činí nejméně 6 000 000 Kč bez daně z přidané hodnoty.

Nadlimitní veřejnou zakázkou se rozumí zakázka nad stanovené limity (viz tabulka), případně alespoň odpovídající těmto limitům.

Tabulka 5-1 Vyjádření orientačních limitů určující nadlimitní zakázku

Zadavatelé	Dodávky a služby	Stavební práce
Česká republika, statní příspěvkové organizace. Pro Ministerstvo obrany platí tento limit pouze pro zboží podle prováděcího předpisu	3 872 000 Kč U služeb s výjimkou podle zákona.	146 447 000 Kč
Územní samosprávný celek nebo příspěvková organizace, u níž vykonává funkci zřizovatele. Pro Ministerstvo obrany	5 857 000 Kč U služeb je podrobnější vymezení v zákonu	146 447 000 Kč
Sektorový zadavatel	11 715 000 Kč	146 447 000 Kč

Zdroj: [2]

Je-li podle zákona č. 137/2006 Sb., stanovena povinnost k uveřejnění oznámení rozumí se tím U podlimitních veřejných zakázek uveřejnění v tuzemském informačním systému (podle § 157),

U nadlimitních veřejných zakázek musí být uveřejněna v tuzemském informačním systému a Úředním věstníku Evropské unie.

Dodavatel, zájemce, uchazeč

V § 17 nazvaném Vymezení některých dalších pojmů se nachází právní úprava pojmů jako dodavatel, zájemce a uchazeč. Tyto pojmy jsou pak využity v jednotlivých ustanoveních, stejně jako tak činila předchozí právní úprava

Dodavatelem je fyzická nebo právnická osoba, která dodává zboží, poskytuje služby, provádí stavební práce, pokud má sídlo, místo podnikání či místo trvalého pobytu na území ČR nebo se jedná o zahraničního dodavatele.

Uchazečem je dodavatel, který podal nabídku v zadávacím řízení

Zájemcem je dodavatel, který podal ve stanovené době žádost o účast v užším řízení, v jednacím řízení s uveřejněním nebo v soutěžním dialogu, nebo dodavatel, který byl zadavatelem vyzván k jednání v jednacím řízení bez uveřejnění: k podání předběžné nabídky v dynamickém nákupním systému, k podání nabídky ve zjednodušeném podlimitním řízení, k podání nabídky v řízení na základě rámcové smlouvy nebo k potvrzení zájmu o účast v případě zadávacího řízení zahájeného uveřejněním pravidelného předběžného oznámení.

Dodávky, služby, stavební práce

V nové úpravě je zachováno členění veřejných zakázek na dodávky, služby, stavební práce.

Veřejnou zakázkou je zakázka, jejíž realizace je podložena smlouvou mezi zadavatelem a jedním či více dodavateli. Předmětem smlouvy je úplatné poskytnutí dodávek či služeb nebo provedení stavebních prací za úplatu.

5.4 Právo Evropské unie jako východisko pro právo veřejných zakázek v ČR v posledních letech[3]

Slučitelnost s mezinárodními smlouvami

Na oblast veřejných zakázek se ze skupiny mezinárodních smluv závazných pro ČR vztahuje jenom vícestranná mezinárodní smlouva uzavřená mezi členskými státy Světové obchodní organizace (WTO): Dohoda WTO o vládních zakázkách (GAP – Government Procurement Agreement). GAP podepsána na jednání Uruguayského kola GATT 15. Dubna 1994 v Makkaréši v Maroku. Ačkoliv Česká republika není signatářem GPA, je vázána touto dohodou nepřímo z titulu členství v EU.

Požadavky plynoucí z GPA:

- Ujištění, že zákony, směrnice, postupy a praktiky vztahující se na oblast veřejných zakázek nesmějí být připravovány za účelem diskriminace zahraničních produktů a pro zvýhodnění domácích výrobců, poskytovatelů služeb, dodavatelů – při zadávání veřejných zakázek. Dále má být zajištěno rovné zacházení dodavatelů z ostatních smluvních stran GAP, jako je poskytováno dodavatelům domácím;
- Ujištění, že je žádoucím způsobem zabezpečena transparentnost zákonů a prováděcích předpisů v oblasti vládních zakázek.
- Ujištění, že je nutno nastavit takové postupy pro oznamování, jednání, dohled a řešení sporů k zajištění jasného, rychlého a účinného prosazení mezinárodního podílu na veřejných zakázkách vypisovaných vládními orgány.
- Dohoda obsahuje i výslovné přání umožnit přijetí a přístup dalších států k této dohodě na základě reciprocity

Dohoda však ustanovuje výjimky z výše uvedených požadavků:

- Platí zásada ochrany bezpečnosti státu, tzn., že žádný stát nemusí zveřejnit informace ohledně nákupu zbraní, munice nebo válečných materiálů a dalších souvisejících s národní bezpečností.

- Není možné zabráňovat jednotlivým státům přijímat opatření k ochraně veřejné morálky, bezpečnosti lidí, zvířat, rostlin, zdraví či intelektuálního vlastnictví.

Dohoda WTO o pravidlech pro vládní zakázky vstoupila v platnost dne 1. ledna 1995. Závazky vyplývající pro EU z Dohody o vládních zakázkách byly transponováním přeneseny do vnitrostátní právní úpravy, čímž je zajištěno splnění smluvních závazků vyplývajících z GPA. Díky těmto výše uvedeným skutečnostem je ZVZ plně slučitelný s mezinárodními smlouvami.

Slučitelnost s právními akty EU

Právo EU je nadřazeno národnímu právu jednotlivých členských států. Primárním pramenem práva EU je Smlouva o založení ES a rozsudky soudního dvora (precedenty závazné pro další výklad a aplikace práva EU). Sekundární pramen práva ES (tj. pramen vzniklý odvozením od práva primárního) je tvořen akty, jenž jsou přijímány společnými orgány EU v podobě nařízení, směrnic a rozhodnutí. Mezi prameny práva ES počítáme i všechny mezinárodní závazky přijaté ES, stanoviska, nezávazná doporučení a Bílé³ a Zelené⁴ knihy orgánu EU.

Právní úprava pro zadávání veřejných zakázek v ES náležela do pravomocí jednotlivých členských států. Avšak od počátku sedmdesátých let probíhá postupné sbližování národních legislativ. Nevytváří se tedy jednotná komunitární úprava.

Právní předpisy ES si kladly za cíl realizaci vnitřního trhu ve všech jeho segmentech. Právo ES zajistilo, aby se vypsanych veřejných soutěží, které překročí určitý stanovený limit, mohli účastnit zájemci z celé EU.

Jako důvod pro umožnění přeshraničního nakupování veřejným institucím byl fakt, že v minulosti veřejné zakázky omezené pouze na vnitrostátní úroveň měly neopodstatněně vyšší výdaje. Veřejná správa je nucena kupovat výrobky a služby, aby zajistila řádné fungování celého veřejného sektoru. Prostředky, jež jsou vynakládány na tyto nákupy, pochází z daní, příspěvků a poplatků, proto jsou tyto samosprávné celky zavázány k hospodárnému, účinnému a transparentnímu využití těchto prostředků.

Právní úprava zadávání veřejných zakázek je obsažena ve Smlouvě o ES a zadávacími směrnici. Přesnou interpretaci požadavků práva ES v oblasti veřejných zakázek zajišťuje Evropský soudní dvůr (prostřednictvím svých rozhodnutí)

³ Bílé knihy informují o přijaté strategii vývoje v určité oblasti

⁴ Zelené knihy informují o diskutované strategii vývoje v určité oblasti

Smlouva o založení ES

Smlouva ES neobsahuje žádné konkrétní ustanovení týkající se zadávání veřejných zakázek, ale stanovuje zásady, které se aplikují na veřejné zakázky v rámci ES bez ohledu na jejich hodnotu.

Judikáty Evropského soudního dvora

Úloha Evropského soudního dvora pro oblast veřejných zakázek je založena na interpretaci a aplikaci komunitárních pravidel pro zadávání veřejných zakázek. Mezi nejvýznamnější rozhodnutí ESD patří:

- Rozhodnutí ve věci Komise vs. Itálie ze dne 3. Června 1992: národním nebo místním podnikům nesmí být poskytnuty žádné preference;
- Rozhodnutí č.243/89 ve věci Komise vs. Dánsko (případ Storebaelt) ze dne 22. Června 1993: povinnost rovného zacházení se všemi uchazeči je základním principem směrnic v oblasti veřejného zadávání;
- Rozhodnutí č. 103/88 ve věci Fratelli Constanzo SpA vs. Comune di Milano (případ Milano Football Stadium) ze dne 22. Července 1989: odmítnutí nabídky s mimořádně nízkou cenou nemůže být založeno na pouhé matematické kalkulaci, ale uchazeč musí dostat v přiměřené lhůtě možnost na zdůvodnění této ceny;
- Rozhodnutí č.45/87 ve věci Komise vs. Irsko (případ Dundalk) ze dne 22. Zář 1988: výrobek nesmí být vymezen pouze pomocí čistě národních specifikací v případě, kdy mezinárodní normy poskytují stejnou záruku.

Zelené a bílé knihy

V Bílé knize Evropské komise (1985) se pojednává o veřejných zakázkách ve druhé kapitole. Je zde uvedeno, že je nutné zajistit transparentnost veřejných zakázek a otevřít efektivní soutěže. Veřejným a poloveřejným orgánům je dovoleno nakupovat zboží, služby a práce lepší kvality, za lepší ceny, kterých dosáhnou prostřednictvím soutěží. Zároveň je to i příležitost pro firmy, aby projevily svůj zájem ve veřejných soutěžích.

Zelená kniha Evropské komise o veřejných zakázkách v Evropské unii: Objevování cesty kupředu (1996) se týká tvorby prostoru pro diskuzi v oblasti malého a středního podnikání, Transevropské sítě (Trans-European Network – TEN's) a zavádění směrnic EU do národní legislativy.

Zelená kniha Evropské komise o partnerství veřejného a soukromého sektoru a právu ES o veřejných zakázkách a koncesích. Jejím účelem je zahájení debat o veřejných zakázkách, koncesních vztazích a PPP.

Směrnice vztahující se na oblast veřejných zakázek

Díky ustanovením Smlouvy ES jsou zakázány určité diskriminační praktiky, ale zároveň není uložen žádný pozitivní závazek pro zajištění transparentnosti a volné soutěže v oblasti veřejných zakázek. Zejména z toho důvodu bylo potřebné přijetí směrnic na úrovni EU, které by sjednocovaly zadávací postupy aplikované v jednotlivých členských státech, pokud dojde k překročení limitní hodnoty při zadávání veřejné zakázky. Z tohoto hlediska jsou směrnice zaměřeny pouze na velké zakázky – přesahující evropské prahové limity, které se různí v závislosti na zadavateli a předmětu veřejné zakázky.

Pro zadavatele je proto při udělování veřejných zakázek rozhodující předpokládána hodnota zakázky bez DPH. Dojde-li k dosažení nebo překročení evropské limitní hodnoty, musí příslušná instituce veřejné správy vypsát veřejnou zakázku po celé EU. Za předpokladu, že nedojde k překročení evropské limitní hodnoty, může zadavatel veřejnou zakázku vypsát jen na státní úrovni, ovšem nic mu nebrání vypsát ji na úrovni celé EU.

Zatímco obecné principy Smlouvy jsou aplikovány na všechny veřejné zakázky, bez toho aniž by kladly zřetel na jejich hodnotu, evropské směrnice (directives) byly několikrát přepracovány, aby odpovídaly nově vzniklým potřebám. Vydáno bylo nejprve šest směrnic tzv. „směrnice pro otevření trhů“, které upravují provádění celoevropských zadávacích postupů. Později došlo k nahrazení těchto šesti původních směrnic dvěma novými v roce 2004. V následujících letech až po současnost byly i tyto nové směrnice několikrát novelizovány.

Původní zadávací směrnice (92/50/EHS, 93/36/EHS, 93/37/EHS, 93/38/EHS, 97/52/ES, 98/4/ES)

- Public works contracts – Směrnice Rady 93/37/EHS ze dne 14. června 1993 o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na stavební práce;
- Public supply contracts – Směrnice Rady 93/36/EHS ze dne 14. června 1993 o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na dodávky. Předmětem veřejné zakázky je nákup zboží movité povahy, leasing a nájem;
- Public service contract – (Směrnice Rady 92/50/EHS ze dne 18. června 1992 o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na služby). Jedná se například o vypracování studie, konzultace, poskytnutí propagační služby, dopravní služby, údržbu a opravy, ale také právní, výpočetní a finanční služby.

Směrnice pro oblast soukromých a veřejných zadavatelů v sektoru vodohospodářství, energetiky a dopravy:

- Utility – Směrnice Rady 93/38/EHS ze dne 14. června 1993 o koordinaci postupů při zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a telekomunikací.

K zabezpečení možnosti účinnosti a rychlosti přezkumu rozhodnutí zadavatelů během procesu udělování zakázky EU tuto směrnici doplnila vydáním směrnic:

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/52/ES ze dne 13. října 1997, kterou se mění směrnice 92/50/EHS, 93/36/EHS a 93/37/EHS, které koordinují postupy při zadávání veřejných zakázek na služby, dodávky a stavební práce
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 350 98/4/ES ze dne 16. února 1998, kterou se mění směrnice 93/38/EHS o koordinaci postupů při zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a telekomunikací

Výše uvedené směrnice – byly transponovány do české legislativy přijetím zákona č.40/2004 Sb. o veřejných zakázkách. Z hlediska slučitelnosti ZVZ s evropskými směrnicemi měla Evropská Komise výhrady k § 4 odst. 1 písm. n), které znělo: Tento zákon se nevztahuje na zadávání zakázek, jestliže jsou zadávány podle akreditovaných postupů jednotlivých programů pomoci Evropských společenství v České republice. Ostatní ustanovení ZVZ Evropská komise označila jako plně slučitelná s právem ES.

Nicméně snaha vytvořit modernější, flexibilnější a hlavně jednodušší právní rámec vedla orgány ES k přijetí nových směrnic ES. Dne 31. března 2004 byly vydány dvě směrnice tzv. legislativní balíček.

Nový základ evropské legislativy - dvě nové směrnice o zadávání veřejných zakázek

Nové směrnice mají za úkol redukovat byrokracii, na základě judikatury Evropského soudního dvora. Je jasně stanoven způsob uplatňování sociálních a ekologických kritérií při zadávání veřejných zakázek. Rovněž přináší značnou úsporu času pro všechny zúčastněné díky použití moderních technologií pro vedení obchodních soutěží (eProcurement).

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2004/18/ES ze dne 31. března 2004, o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na stavební práce, dodávky a služby, ve znění pozdějších předpisů.

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2004/17/ES ze dne 31. března 2004, o koordinaci postupů při zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb, ve znění pozdějších předpisů.

Tyto nové evropské zadávací směrnice podrobně upravují postupy při zadávání nadlimitních veřejných zakázek; u podlimitních zakázek se však omezují na zakotvení principu transparentnosti a nediskriminace při jejich zadávání.

Vedle toho kompletně nahrazují původní zadávací směrnice (92/50/EHS, 93/36/EHS, 93/37/EHS, 93/38/EHS, 97/52/ES, 98/4/ES). Obě byly publikovány dne 30. dubna 2004 v Úředním věstníku EU, čímž byla završena čtyřletá zákonodárná činnost Evropské komise, Evropského parlamentu a Rady na tzv. legislativním balíčku EU.

Aktuální novely směrnic[8]

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/81/ES ze dne 13. července 2009 o koordinaci postupů při zadávání některých zakázek na stavební práce, dodávky a služby zadavateli v oblasti obrany a bezpečnosti a o změně směrnic 2004/17/ES a 2004/18/ES. Směrnice 2009/81/ES se vztahuje na veřejné zakázky zadávané v oblasti obrany a bezpečnosti, jejichž předmětem jsou:

- dodávky vojenského vybavení, včetně dílů, součástí nebo montážních bloků;
- dodávky citlivého vybavení, včetně dílů, součástí nebo montážních bloků;
- stavební práce, dodávky a služby přímo související s vybavením uvedeným v prvních dvou bodech pro veškeré fáze jeho životního cyklu;
- stavební práce a služby pro výhradně vojenské účely či citlivé stavební práce a citlivé služby.

Pro transpozici směrnice 2009/81/ES je stanovena lhůta do 21. srpna 2011.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/33/ES ze dne 23. dubna 2009 o podpoře čistých a energeticky účinných silničních vozidel

Směrnice 2009/33/ES vyžaduje, aby veřejní zadavatelé, jiní zadavatelé a někteří provozovatelé zohledňovali při nákupu silničních vozidel energetické a ekologické dopady za dobu životnosti vozidla, včetně spotřeby energie, emisí CO₂ a emisí určitých znečišťujících látek, a to s cílem podporovat a podněcovat trh s čistými a energeticky účinnými vozidly a posílit přínos odvětví dopravy pro politiky Společenství v oblasti životního prostředí, klimatu a energetiky.

Pro transpozici směrnice 2009/33/ES je stanovena lhůta do 4. prosince 2010.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/66/ES⁵ ze dne 11. prosince 2007, kterou se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady 1989/665/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 1992/13/EHS, pokud jde o zvýšení účinnosti přezkumného řízení při zadávání veřejných zakázek.

⁵ Do českého právního řádu byla směrnice 2007/66/ES transponována zákonem č. 417/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů.

6 Praktická část

6.1 Hypotézy

První hypotéza:

Poptávat vzdělávací programy je poměrně složité, v ideálním případě by zadavatelé měli v zadávacích řízeních veškeré náležitosti formulovat v podmínkách tak, aby k výběru nejlepší nabídky stačilo jediné kritérium nabídková cena.

Otázka: Jsou zadavatelé schopni formulovat podmínky zadávacího řízení tak, aby k výběru nejlepší nabídky mohli použít jediné kritérium nabídková cena?

Druhá hypotéza:

Pokud se ukáže, že zadavatelé v zadávacích řízeních nejsou schopni formulovat podmínky zadávacího řízení tak, aby k výběru nejlepší nabídky stačilo jediné kritérium nabídková cena, budu zkoumat, zda používaná další kritéria mají takových charakter, že podporují výběr nejlepší nabídky.

Otázka: Jsou zadavatelé schopni formulovat podmínky zadávacího řízení tak, aby k výběru nejlepší nabídky vedlo kritérium nabídková cena a spolu s ním další kritéria orientovaná na kvalitu?

6.2 Definování datových jednotek

Při výběru datových jednotek jsem použil záměrnou metodu a techniku homogenního výběru, tzn., že jsem se soustředil na výběr případů se stejnými nebo podobnými rysy.

V diplomové práci se zabývám operačními programy v rámci Evropské unie a zaměřil jsem se na Operační program lidské zdroje a zaměstnanost. Ke dni zpracování těchto dat to je 16. 4. 2010, bylo na webových stránkách ESF (www.esfcr.cz) zveřejněno přes 900 probíhajících či ukončených výběrových řízení v rámci programu OP LZZ. Toto množství přesahuje rozsah mé práce, a proto jsem množství datových jednotek snížil.

Z operačního programu lidské zdroje a zaměstnanost jsem si vybral oblast podpory 1.1 - Zvýšení adaptability zaměstnanců a konkurenceschopnosti podniků. Na webových stránkách ESF bylo zveřejněno zhruba 500 projektů spadající do této oblasti.

Výběr datových jednotek jsem pak dále snížil zaměřením na výzvu č. 35 „Školení je šance“. Počet projektů v rámci výzvy č. 35 je na webových stránkách ESF 260.

Z této výzvy jsem si vybral projekty v rozsahu nabídkové ceny od 1-10 mil. Kč, a snížil tak počet datových jednotek na 120. To znamená, že moje datové jednotky jsou podmnožinou projektů výzvy č. 35 „školení je šance“ v intervalu výše nabídkové ceny 1 – 10mil. Kč.

Z fondů EU je pro OP LZZ vyčleněno celkem 1,84 mld. €, což činí přibližně 6,80 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro Českou republiku. Z českých veřejných zdrojů má být navíc financování programu navýšeno o dalších 0,32 mld. €.

Rozpočet pro oblast podpory 1.1 Zvýšení adaptability zaměstnanců a konkurenceschopnosti podniků činí 15,2 mld. Kč, což je 33,0 % všech celkových prostředků pro OP LZZ. Z toho na výzvu č. 35 „školení je šance“ připadá 4,5 mld. Kč, což je 30 % finančních prostředků připadající na prioritní osu 1.1.

6.3 Náležitosti výzvy k předložení nabídky na portálu www.esfcr.cz

Zadávací řízení se zveřejňuje na portálu www.esfcr.cz v souladu s metodickým pokynem pro zadávání s označením D9. Zadavatelé jsou povinni zveřejňovat na těchto stránkách výzvy, jejichž nabídková cena překračuje částku 2 000 000 Kč stejně tak jako zadavatelé výzev, jejichž nabídková cena se pohybuje v intervalu od 800 000 do 2 000 000 Kč. Obě skupiny zadavatelů jsem povinni svou výzvu uveřejňovat po dobu 15 dnů⁴. Dále je zapotřebí výzvu uveřejnit na jiných obecně dostupných místech, jako jsou například noviny, časopisy nebo webové stránky.

Obě skupiny zadavatelů se zavazují, že písemně osloví určitý počet dodavatelů, kteří nabízejí požadované plnění na trhu a o kterých má informace, že jsou schopni požadované plnění řádně a včas dodat. Rozdíly mezi skupinami spočívají v počtu takto oslovených dodavatelů. Zadavatelé výzev s nabídkovou cenou nad 2 000 000 musí oslovit pět dodavatelů, zatímco pro splnění povinností druhé skupiny zadavatelů stačí oslovit jen tři dodavatele.

Další rozdíly mezi zmiňovanými skupinami odrážejí povinnosti týkající se sestavování hodnotící komise pro hodnocení nabídek. Na uchazeče s nabídkovou cenou výzvy od 800 000 do 2 000 000 jsou naklady požadavky sestavit hodnotící komisi o minimálním počtu 3 členů, s tím, že jeden z nich bude disponovat odbornými zkušenostmi odpovídající předmětu zakázky. Druhá skupina zadavatelů musí sestavit komisi o pěti členech. Požadavky ohledně dispozice odbornými zkušenostmi zůstávají stejné jako pro předchozí skupinu.

Formální náležitosti výzvy

- Hlavička
- Popis předmětu zakázky
- Lhůta dodání / časový harmonogram plnění / doba trvání zakázky
 - Lhůta pro podávání nabídek, která musí být dostatečná vzhledem k povaze předmětu zakázky, aby potenciální dodavatelé byli schopni zpracovat a doručit svou nabídku zadavateli
- Místo dodání / převzetí plnění
- Hodnotící kritéria
 - Hodnotící kritéria, z nichž jedním kritériem musí být vždy cena, musí být vždy v souladu se zásadou transparentnosti dostatečně přesně popsána a to včetně metody a způsobu hodnocení nabídek podle těchto hodnotících kritérií, tak, aby bylo zřejmé, jaké parametry nabídky bude v daném kritériu hodnotit zadavatel jako nejvýhodnější.
- Požadavky na prokázání kvalifikace dodavatele:
 - povinně alespoň čestné prohlášení o bezdlužnosti vůči příslušnému finančnímu úřadu a příslušnému úřadu sociálního zabezpečení (dále je možné požadovat např. čestné prohlášení o bezúhonnosti uchazeče (fyzické osoby) či statutárního orgánu uchazeče (právnícké osoby) apod.)
 - u zakázek s předpokládanou hodnotou od 800 000 Kč do 2 000 000 Kč navíc výpis z obchodního rejstříku nebo jiný obdobný doklad o právní subjektivitě a doklad o oprávnění k podnikání (ověřenou kopií)
 - u zakázek s předpokládanou hodnotou 2 000 000 Kč a vyšší musí být požadavky stanoveny alespoň v rozsahu § 53 a 54 zákona, údaje podle § 53 zákona lze prokázat formou čestného prohlášení
- Požadavek na uvedení kontaktní osoby uchazeče
- Požadavek na písemnou formu nabídky a podpis nabídky osobou oprávněnou jednat jménem uchazeče (při elektronickém doručení musí být nabídka opatřena zaručeným elektronickým podpisem)
- Požadovaný jazyk nabídky:
- Povinnost uchovávat doklady a umožnit kontrolu:
 - Povinnost dodavatele umožnit osobám oprávněným k výkonu kontroly projektu¹⁸, z něhož je zakázka hrazena, provést kontrolu dokladů souvisejících s plněním

zakázky, a to po dobu danou právními předpisy ČR k jejich archivaci (zákon č.563/1991 Sb., o účetnictví, a zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty)

- Informační povinnost
 - Dle Manuálu pro publicitu OP LZZ (tj. loga ESF, EU a OP LZZ a prohlášení „Podporujeme vaši budoucnost“)
- Další podmínky pro plnění zakázky
- Soubory ke stažení

Zadávací řízení vedoucí k výběru nejlepší nabídky

Postupy pro výběr dodavatele upravené metodickým dokumentem D9 jsou závazné pro zadavatele zakázky. Ti však nejsou zadavateli ve smyslu § 2 zákona č. 137/2006 Sb., O veřejných zakázkách a tudíž nejsou povinni postupovat dle tohoto zákona.

Metodický pokyn D9 má uvedeny ve své první kapitole ustanovení pro zadávání veřejných zakázek, které jsou postaveny na těchto principech:

1. Princip pořízení jen takového plnění, které je pro projekt nezbytné. V opačném případě (např. neodůvodněný nákup před koncem projektu) by byl takový výdaj považován za nezpůsobilý.
2. Princip hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti podle zákona č. 320/2001 Sb. Z tohoto principu vyplývá, že výdaje na pořízení určitého plnění rovněž musí splňovat určitá pravidla.
3. Principy transparentnosti, rovného zacházení a nediskriminace jsou základními principy, které je zadavatel povinen dodržet při výběru vhodného dodavatele.
4. Princip proporcionality spočívá v zajištění odpovídajícího stupně zveřejnění zadávacího řízení, které umožní účast každého uchazeče ze všech členských států, a to s dostatečným předstihem a dále odpovídajícího stupně formalizovanosti zadávacího řízení, tj. míry nároků kladených na úkony zadavatele, počet a odbornost orgánů zadavatele.
5. Principy plynoucí ze Smlouvy o ES, kterými jsou: volný pohyb zboží, právo usazování a volný pohyb služeb.

Kromě těchto pěti principů je třeba zmínit potřebu závazného dodržování dvou povinností:

1. Povinnost zadavatele akceptovat doklady z jiných členských států prokazující kvalifikaci rovnocennou kvalifikací, jejíž splnění v rámci zadávacího řízení požaduje.

2. Povinnost zaměstnanců zadavatele a členů realizačního týmu projektu nepodílet se na zpracování nabídky, nesmí podat nabídku a být tak uchazečem o zakázku či uchazečem ve sdružení ani působit jako subdodavatel. Uvedené platí i pro osoby, které se ve prospěch zadavatele podíleli na přípravě nebo zadávání předmětné zakázky.

V teoretické části jsem se zabýval úpravou veřejných zakázek. Metodický pokyn D9 je postavený na jeho principech. Zadavatelé tedy musí respektovat principy práva veřejných zakázek, ale nejsou zatíženi náročným postupem podle zákona č. 137/2006 Sb. O veřejných zakázkách.

Mezi náležitosti výzvy k předložení nabídky patří i formulace dalších podmínek pro plnění zakázky. V ideálním případě by měly být podmínky zadávacího řízení formulovány tak, aby zahrnovaly veškeré souvislosti spojené s realizací projektu a pak by jedním kritériem mohla být jen nabídková cena. Existence dalších kritérií je důsledkem toho, že nejsou podmínky zadávacího řízení určeny vyčerpávajícím způsobem.

Zajištění výše uvedených principů zveřejněných v metodickém pokynu D9 se domnívám, že by v těchto podmínkách měly být formulovány veškeré souvislosti s realizací projektu, a pak jediným kritériem by tak mohla být jenom nabídková cena. Přítomnost ostatních kritérií, (viz hypotéza č. 2) je pak způsobena tím, že nejsou dostatečně jasně určeny právě podmínky zadávacího řízení.

6.4 Hodnotící kritéria[5]

Z výše uvedených náležitostí zadávacích řízení jsem si vybral k analýze hodnotící kritéria, které považuji za nejvýznamnější. Kritéria za předpokladu splnění formálních požadavků a dodržení doby doručení nabídky, jsou rozhodující výběr nejlepší nabídky. Hodnotící kritéria vyjadřují kvantifikovatelné ohodnocení nabídek a měla by vést k výběru té nejlepší. K analýze jsem si tato kritéria vybral také proto, že je považuji za nejproblematictější místo při vyhodnocování nabídek.

Hodnotícím kritériím jsou zadavatelem přiřazeny váhy vyjádřené v procentech podle jejich důležitosti, přičemž součet vah musí tvořit 100 %. Hodnocení se provádí buď pomocí jednoho kritéria, kterým musí být nabídková cena, nebo pomocí více kritérií, ale nabídková cena musí být jedním z nich.

Při zkoumání výzev z mých datových jednotek jsem se nesetkal s žádnou, která by obsahovala jen jedno hodnotící kritérium.

Poskytovatel dotace v Metodickém pokynu D9 zavazuje příjemce dotace k použití jediného kritéria – nabídkové ceny, ostatní kritéria nejsou nijak specifikována. Metodický pokyn D9 vychází z toho, že zadávací řízení lze formulovat po kvalitativní a kvantitativní stránce tak, aby předložené nabídky byly srovnatelné a nabídková cena byla jediným objektivním kritériem, které určí nejlepší nabídku.

V praxi, je ale situace odlišná. Jak jsem již uvedl, pouze jediné kritérium nebylo použito ani v jednom zadávacím řízení. Důvodů k tomu může být více. Může to být proto, že zadavatel nedisponuje dostatečnými zkušenostmi, aby takto zadávací řízení formuloval. Může to být i proto, že zadavatel preferuje některého uchazeče a jediné kritérium by mu znesnadnilo vyhodnocení jeho nabídky jako nejlepší. Z toho vyplývá, že používání dalších kritérií je může být na úkor transparentnosti a nemusí vést k výběru nejlepší nabídky.

6.5 Četnost zadávacích řízení podle počtu kritérií

V této podkapitole jsem provedl analýzu počtu kritérií, které zadavatelé vybraných 120 datových jednotek použili ve svých výzvách.

Tabulka 6-1

Četnost zadávacích řízení rozdělených podle počtu použitých kritérií				
Počet kritérií	Četnost	%	Počet kritérií celkem	%
Jedním kritériem	0	0 %	0	0 %
Dvěma kritérii	36	30 %	72	7 %
Třemi kritérii	55	46 %	165	33 %
Čtyřmi kritérii	23	19 %	92	48 %
Pěti kritérii	5	4 %	25	10 %
Šesti kritérii	1	1 %	6	3 %
Součet	120	100 %	360	100 %

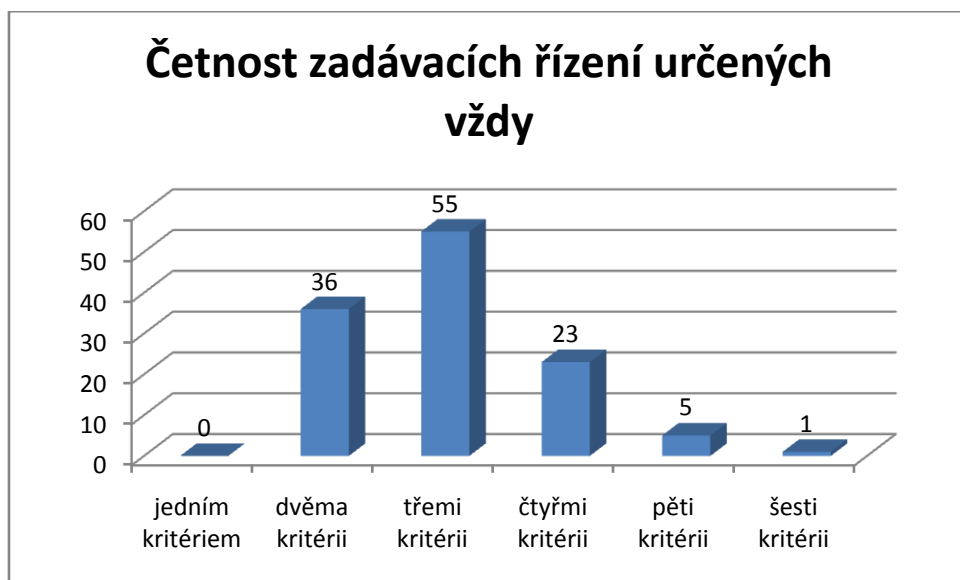
Zdroj: vlastní tvorba

Při analýze bylo zjištěno, že ani v jednom případě nebylo použito pro zadávací řízení jen jedno kritérium. Definováno dvěma kritérii bylo 36 zadávacích řízení (30 %). Definování třemi kritérii bylo použito u 55 řízení (46 %). Čtyři kritéria sloužila k definici u 23 řízení (19 %). Pět kritérií se vyskytlo u 5 zadávacích řízení (4 %). A pouze dvě zadávací řízení (1

%) byla určena šesti kritérii. Největší počet zadávacích řízení (55) obsahoval pro hodnocení tři kritéria.

Počty všech kritérií, které zadavatelé ve svých zadávacích řízeních použili, byl zjištěn ve výši 360.

Obrázek 6-1

Zdroj: vlastní tvorba

6.6 Počty použitých kritérií v zadávacích řízeních

V této podkapitole jsem provedl analýzu výskytu všech kritérií (360), které byly použity ve vybraných 120 zadávacích řízeních.

Tabulka 6-2

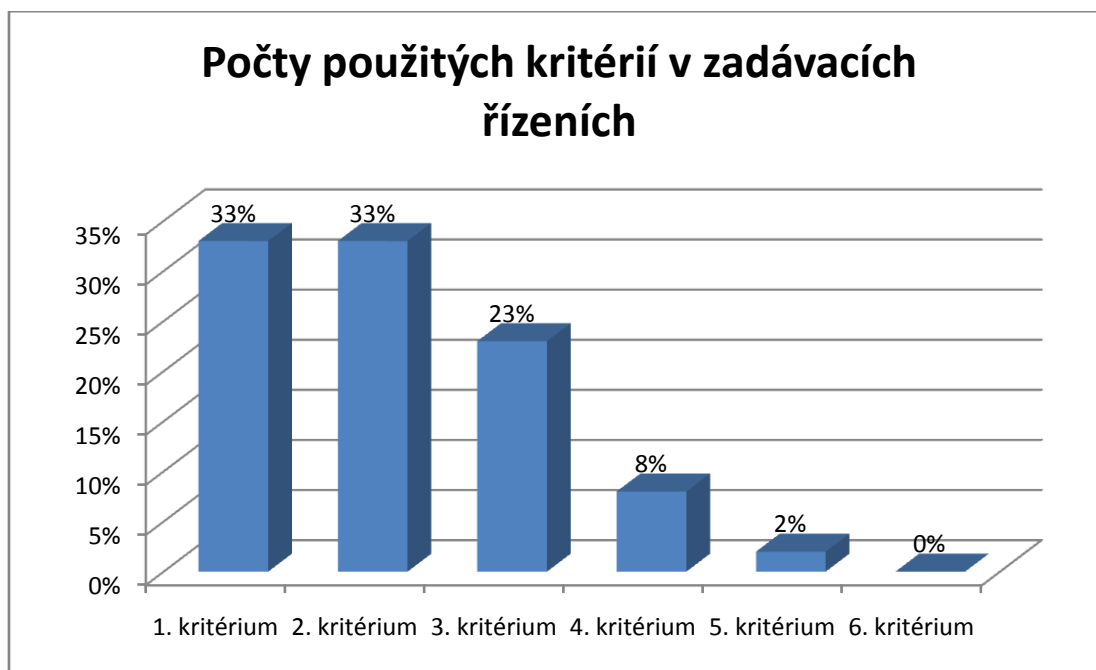
Počty použitých kritérií v zadávacích řízeních		
počet kritérií	četnost	%
1. kritérium	120	33 %
2. kritérium	120	33 %
3. kritérium	84	23 %
4. kritérium	29	8 %
5. kritérium	6	2 %
6. kritérium	1	0 %
	360	100 %

Zdroje: vlastní tvorba

První kritérium (nabídková cena) bylo přirozeně zastoupeno ve všech 120 zadávacích řízeních (povinnost dle Metodického pokynu D9). Dvě a více kritérií použili všichni zadavatelé, proto

i 2. kritérium je zastoupeno 120x. Na této analýze je zajímavé zjištění, jak bylo použitím dalších kritérií v zadávacích řízeních „řaděno“ kritérium nabídková cena. V relativním vyjádření počtu výskytů (bez ohledu na váhu) je první kritérium zastoupeno jen ve 33 % ze všech výskytů kritérií.

Obrázek 6-2

Zdroje: vlastní tvorba

6.7 Analýza formulací kritérií

V této podkapitole jsem provedl analýzu výskytu formulací kritérií, které zadavatelé vybraných datových jednotkách použili ve svých výzvách.

Při analýze bylo zjištěno celkem 46 různých formulací kritérií. Z toho se 30 formulací vyskytlo pouze jednou. Ty formulace, které se vyskytly jen jednou, jsem zahrnul pod položku ostatní na poslední řádek tabulky.

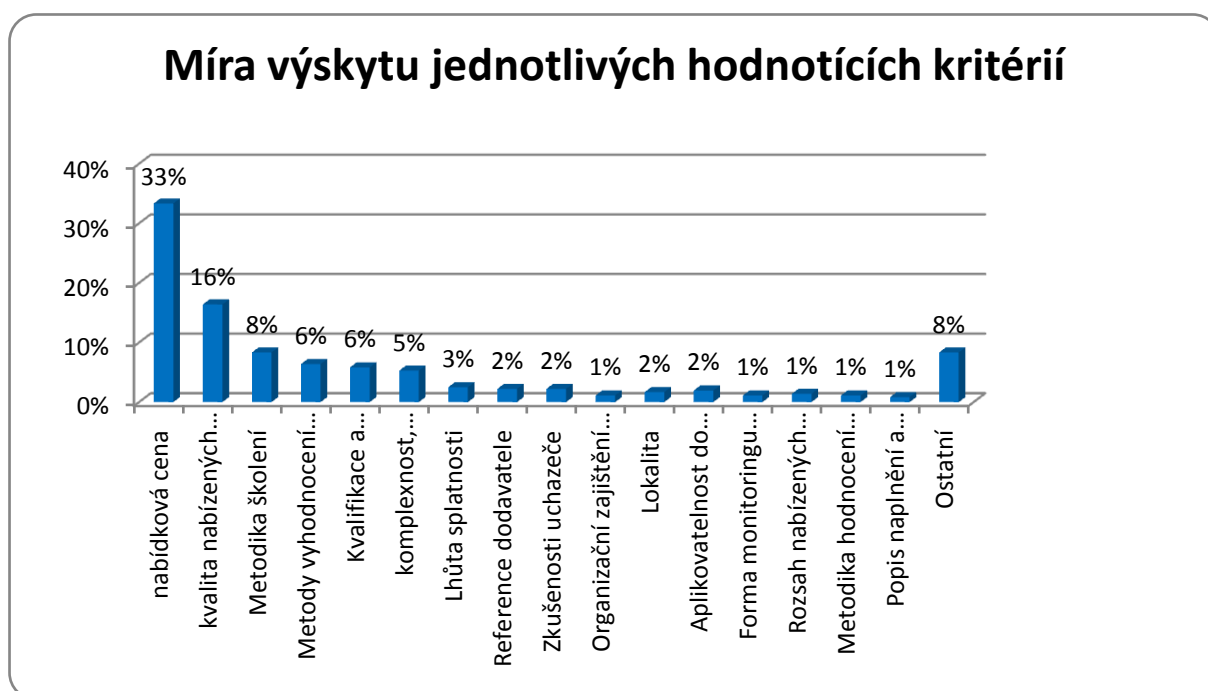
Tabulka 6-3

Míra výskytu formulací jednotlivých kritérií			
	Formulace kriteria	Četnost	%
1.	Nabídková cena	120	33 %
2.	Kvalita nabízených služeb	59	16 %
3.	Metodika školení	30	8 %
4.	Metody vyhodnocení vzdělávací aktivity	23	6 %
5.	Kvalifikace a zkušenosti lektorů	21	6 %
6.	Komplexnost, navržená struktura a obsah	19	5 %
7.	Lhůta splatnosti	9	3 %
8.	Reference dodavatele	8	2 %
9.	Zkušenosti uchazeče	8	2 %
10.	Organizační zajištění zakázky	4	1 %
11.	Lokalita	6	2 %
12.	Aplikovatelnost do praxe	7	2 %
13.	Forma monitoringu realizované aktivity	4	1 %
14.	Rozsah nabízených služeb	5	1 %
15.	Metodika hodnocení přínosů	4	1 %
16.	Popis naplnění a realizace vzdělávacích cílů	3	1 %
17.- 46.	30 ostatních formulací (agregát formulací, které se vyskytly jen jednou)	30	8 %
	Součet	360	100 %

Zdroj: vlastní tvorba

Zkoumané datové jednotky zadávacích řízení obsahují celkem 46 výskytů formulací kritérií. Nejčastěji se vyskytlo (s výjimkou kritéria nabídková cena, které bylo přirozeně obsaženo ve všech datových jednotkách) kritérium kvalita nabízených služeb. Naopak se v datových jednotkách objevilo 30 formulací kritérií, které byly použity jenom jednou.

Obrázek 6-3

Zdroj: vlastní tvorba

6.8 Kategorizace formulací kritérií

Z předchozí kapitoly je zřejmé, že četnost formulací kritérií je velmi rozsáhlá a pro potřeby mého výzkumu bez další úpravy nepoužitelná. Proto jsem provedl kategorizaci použitých formulací kritérií.

Při kategorizaci jsem do první kategorie zahrnul jen povinné kritérium nabídková cena. Dále jsem vytvořil ještě další dvě kategorie formulací kritérií. Ve druhé kategorii jsou zastoupena kritéria, jejichž formulace zobrazuje kvalitativní stránku nabídky. Ve třetí kategorii zůstala kritéria, jejichž formulace je vágní a k výběru nejlepší nabídky nepřispívá. Do druhé kategorie jsem soustředil následující formulace kritérií:

Tabulka 6-4

Obsah kategorie Kvalitativní kritéria			
	Formulace kritéria	Četnost	%
1.	Kvalita nabízených služeb	59	47 %
2.	Metodika školení	30	24 %
3.	Kvalifikace a zkušenosti lektorů	21	17 %
4.	Reference dodavatele	8	6 %
5.	Zkušenosti uchazeče	8	6 %
	Součet	126	100 %

Zdroje: vlastní tvorba

Celkem bylo do této kategorie soustředěno výše uvedených 5 formulací kritérií s tím, že nejčtenější formulace zněla kvalita nabízených služeb (výskyt 59x). A ve třetí kategorii zůstaly vágní formulace kritérií, které jsou shrnuty v následující tabulce.

Tabulka 6-5

Obsah kategorie Ostatní kritéria			
	Formulace kriteria	Četnost	%
1.	Metody vyhodnocení vzdělávací aktivity	23	20 %
2.	Komplexnost, navržená struktura a obsah	19	17 %
3.	Lhůta splatnosti	9	8 %
4.	Organizační zajištění zakázky	4	4 %
5.	Lokalita	6	5 %
6.	Aplikovatelnost do praxe	7	6 %
7.	Forma monitoringu realizované aktivity	4	4 %
8.	Rozsah nabízených služeb	5	4 %
9.	Metodika hodnocení přínosů	4	4 %
10.	Popis naplnění a realizace vzdělávacích cílů	3	3 %
11.- 40.	30 ostatních formulací (agregát formulací, které se vyskytly jen jednou)	30	26 %
	Součet	114	100 %

Zdroje: vlastní tvorba

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že jsem do této kategorie zahrnul 40 formulací kritérií, nejčastěji se vyskytlo kritérium vyhodnocení vzdělávacích aktivit (23 výskytů). 30 formulací se vyskytlo pouze jednou.

Zjištění výskytů v jednotlivých kategoriích jsem zpracoval v následující souhrnné tabulce:

Tabulka 6-6

Přehled použitých kategorií		
Název kategorie	Počet	%
Kategorie nabídková cena	120	28 %
Kategorie kvalitativních kritérií	126	40 %
Kategorie ostatní kritéria	114	32 %
	360	100 %

Zdroje: vlastní tvorba

Z tabulky zobrazující přehled použitých kategorií vyplývá, že kritéria 3., kategorie (vágní kritéria) jsou zastoupena pouze v 28 %. Tabulka také ukazuje, že součet smysluplných formulací kritérií, tedy kategorie 1., a 2., kategorie dosahuje hodnoty 68 %.

V této podkapitole jsem se zabýval pouze prostým výskytem kritérií, který ještě nemá vliv na výsledek výběru nejlepší nabídky. K těmto poznatkům dojdeme, až když vezmeme v úvahu váhu jednotlivých kritérií, jejichž analýza je provedena v další podkapitole.

6.9 Váhy kritérií⁶

V této podkapitole se zabývám nejdůležitější částí analýzy - analýzou vah kritérií. Teprve výše váhy jednotlivých kritérií ovlivňují výběr nejlepší nabídky. V této analýze se nebudu zabývat váhami jednotlivých kritérií, ale pouze váhami kategorií, které jsem vytvořil v předchozí kapitole.

V příručce D9 obsahující metodické pokyny pro zadávání veřejných zakázek nejsou uvedeny konkrétní pravidla pro stanovování vah a zadavatel tak může postupovat podle

6 Chyby ve stanovení vah kritérií:

Při přepisování hodnotících kritérií do datové tabulky jsem se několikrát setkal s chybami. Například u jedné veřejné zakázky součet všech kritérií přesahoval 100 %, u dvou jiných naopak součet nedosahoval 100 %. Tyto zakázky jsem do svého výběru samozřejmě nezahrnul.

vlastního uvážení. Kritéria nejsou omezena ani co do počtu nebo výše váhy jednoho kritéria. Použité váhy jsou nejčastěji násobkem pěti.

V dalších podkapitolách nejprve provedu analýzu vah kritéria nabídková cena, pak se budu zabývat analýzou vah druhé kategorie kvalitativních kritérií. Touto analýzou bych chtěl dojít k potvrzení nebo vyvrácení hypotézy číslo jedna. V závěru budu analyzovat výši součtu vah kategorie nabídková cena a kategorie kvalitativních kritérií. Touto analýzou bych měl dojít k potvrzení nebo vyvrácení hypotézy číslo dva.

Analýza vah první kategorie

V tomto oddíle jsem hledal odpověď na hypotézu číslo jedna, a to zda jsou zadavatelé schopni formulovat podmínky zadávacího řízení, tak aby k výběru nejlepší nabídky mohli použít jediné kritérium nabídková cena?

Tabulka 6-7

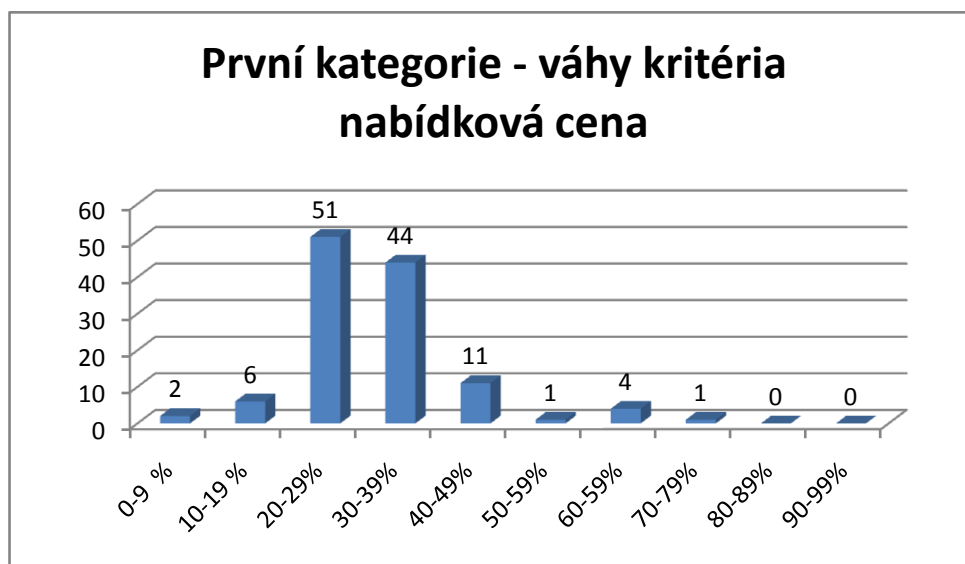
Váhy první kategorie	
Váhové intervaly	Četnosti
0-9 %	2
10-19 %	6
20-29 %	51
30-39 %	44
40-49 %	11
50-59 %	1
60-59 %	4
70-79 %	1
80-89 %	0
90-99 %	0
	120

Zdroje: vlastní tvorba

Co se týče rozložení četností, je patrné, že nabídková cena se většina případů pohybovala nejčastěji v intervalu 20 – 29 % a 30 – 39 %. V těchto dvou intervalech četnost vah dosáhla 95. Ostatní výskyty jsou svou četností zanedbatelné.

Hypotézu číslo jedna „Zadavatelé jsou schopni formulovat podmínky zadávacího řízení, tak aby k výběru nejlepší nabídky mohli použít jediné kritérium nabídková cena“ je nutné vzhledem k těmto výsledkům odmítnout.

Obrázek 6-4

Zdroje: vlastní tvorba

Vyhodnocení základních statistických parametrů této kategorie je uvedeno v následující tabulce:

Tabulka 6-8

První kategorie - váhy kritéria nabídková cena	
Průměr	28 %
Modus	30 %
Medián	30 %

Zdroje: vlastní tvorba

S údaji vyobrazenými v tabulce se shodují i výsledky statistických analýz. Statistická funkce modus hledající nejfrekventovanější hodnotu souboru a medián, střední hodnota souboru, vycházejí shodně 30 %. Aritmetický průměr souboru se liší pouze dvěma procenty od předchozích hodnot.

6.10 Analýza vah druhé kategorie

V tomto oddíle provedu analýzu kritérií, které vyjadřují kvalitu nabízených služeb.

Obrázek 6-5

Zdroje: vlastní tvorba

Oproti rozložení četností prvního kritéria nabídková cena, zde můžeme vidět daleko rovnoměrnější rozložení. Přičemž většina projektů má nastaveny váhy pro kvalitativní kritéria 30 % a více.

Pokud provedeme srovnání s první kategorií je zřejmé, že váhy kvalitativních kritérií dosahují vyšší hodnot než váhy přiřazené kritériu nabídková cena.

Vyhodnocení základních statistických parametrů této kategorie je uvedeno v následující tabulce:

Tabulka 6-9

Druhá kategorie - váhy kvalitativních kritérií	
Průměr	44 %
Modus	40 %
Medián	40 %

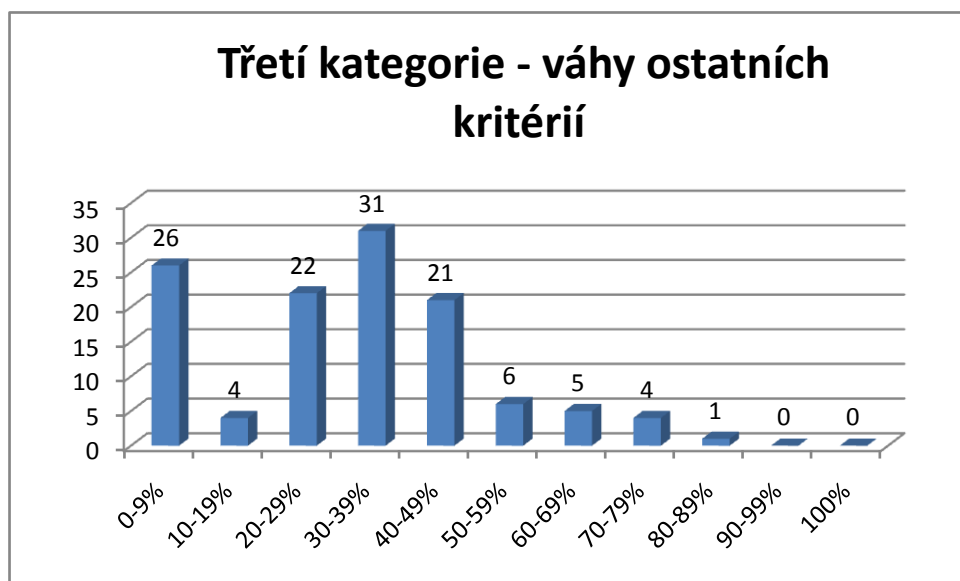
Zdroje: vlastní tvorba

Kritéria zastupující kategorii – kvalita nabízených služeb dosahovala, dosahovaly průměrné váhy 44 %. Statistická funkce modus, hledající nejfrekventovanější hodnotu souboru, a medián, střední hodnota souboru, vycházejí shodně 40 %. Liší se tak od aritmetického průměru čtyřmi procenty.

6.11 Analýza váhy třetí kategorie

V tomto oddíle jsem provedl analýzu kritérií, které nepřispívají k výběru nejlepší nabídky, a jejich obsah měl být součástí podmínek zadávacího řízení.

Obrázek 6-6

Zdroje: vlastní tvorba

Grafické znázornění ukazuje, že váhy třetí kategorie - ostatních kritérií se většině případů pohybovaly v intervalu 0 – 49 %. V těchto dvou intervalech celková četnost dosáhla čísla 104 ze 120. Ostatní výskyty jsou svou četností irelevantní.

Vyhodnocení základních statistických parametrů této kategorie je uvedeno v následující tabulce:

Tabulka 6-10

Třetí kategorie - ostatní (vágní) kritéria	
Průměr	28 %
Modus	0 %
Medián	30 %

Zdroje: vlastní tvorba

S údaji vyobrazenými v grafu se shodují i výsledky statistických analýz. Statistická funkce modus hledající nejfrekventovanější hodnotu třetí kategorie označila jako takovou hodnotu 0 %.

Medián, střední hodnota souboru, vychází 30 %. Aritmetický průměr souboru se liší pouze dvěma procenty od střední hodnoty souboru.

6.12 Analýza součtu vah první a druhé kategorie

V tomto oddílu jsem hledal odpověď na hypotézu číslo dva, a to zda jsou zadavatelé schopni formulovat podmínky zadávacího řízení, aby k výběru nejlepší nabídky stačilo kritérium nabídková cena a další kvalitativní kritérium?

Tabulka 6-11

Součet vah kritérií první a druhé kategorie	
Váhové intervaly	Četnosti
0-9 %	0
10-19 %	1
20-29 %	1
30-39 %	5
40-49 %	5
50-59 %	5
60-69 %	28
70-79 %	28
80-89 %	17
90-99 %	4
100 %	26
	120

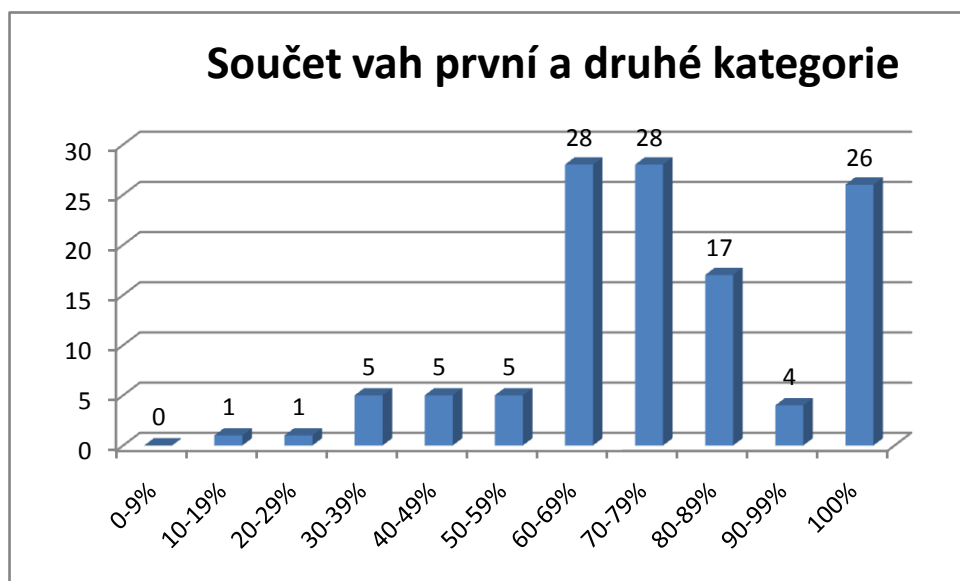
Zdroje: vlastní tvorba

Výskyty podle grafu začínají prakticky v intervalu 60 - 69 % a 70 -79 %, kde shodně dosahují nejvyšší četnosti. Po té klesají na následujících intervalech 80 – 89 % a 90 – 99 %.

Počet výběrových řízení, kde součet vah první a druhé kategorie je vyšší než 50% je 108. $(5+28+28+17+4+26=108)$ Jedná se tedy o 90 % zadávací řízení, kde zadavatelé použili kritéria, která vedou k výběru nejlepší nabídky.

Hypotézu číslo dva „zadavatelé schopni formulovat podmínky zadávacího řízení, aby k výběru nejlepší nabídky stačilo kritérium nabídková cena a další kvalitativní kritérium?“ je možné vzhledem k těmto výsledkům přijmout.

Obrázek 6-7

Zdroje: vlastní tvorba

Vyhodnocení základních statistických parametrů této kategorie je uvedeno v následující tabulce:

Tabulka 6-12

Součet vah prvních a druhých kategorií	
Průměr	72 %
Modus	100 %
Medián	70 %

Zdroje: vlastní tvorba

Výsledky statistické analýzy korespondují s grafickým vyobrazením. Statistická funkce modus hledající nejfrekventovanější hodnotu souboru označila jako takovou hodnotu v součtu vah prvních a druhých kategorií hodnotu 100 %, což je výsledek přesně opačný k hodnotě funkce modus pro třetí kategorii.

Medián, střední hodnota souboru, vychází 70 %. Aritmetický průměr souboru se liší pouze dvěma procenty od střední hodnoty souboru.

7 Závěr

V teoretické části práce jsem se zabýval významem vzdělávání pro sociální integritu společnosti, principy na kterých je postavena Evropská unie, jejími sociálními politikami a ně navazujícími operačními programy. Dále jsem popisoval vývoj právní úpravy veřejných zakázek od nejstarší až po aktuální novelu zákona č.137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, vedle toho jsem charakterizoval směrnice EU, které musí být transponovány do zmiňovaného zákona.

V praktické části jsem provedl výzkum používaných hodnotících kritérií u projektových řízení, kde se žadatel uchází o dotaci z výzvy č. 35 „Školení je šance“ prioritní osy 1.1, Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost. Analyzoval jsem, jaký vliv mají použitá hodnotící kritéria na výběr nejlepší nabídky. K tomu účelu jsem formuloval dvě hypotézy.

První hypotéza: „Jsou zadavatelé schopni formulovat podmínky zadávacího řízení, tak aby k výběru nejlepší nabídky mohli použít jediné kritérium nabídková cena?“

Druhá hypotéza: „Jsou zadavatelé schopni formulovat podmínky zadávacího řízení, aby k výběru nejlepší nabídky stačilo kritérium nabídková cena a další kvalitativní kritérium?“

Provedeným výzkumem jsem první hypotézu odmítl, avšak druhá hypotéza byla potvrzena. Výzkum mi tedy poskytl zjištění, že zadavatelé nejsou schopni formulovat podmínky zadávacího řízení, tak aby k vyhodnocení nejlepší nabídky stačilo jediné kritérium nabídková cena (výsledek první hypotézy).

Dále jsem zjistil, že zadavatelé používají vedle povinného kritéria nabídková cena v převážné míře (40 % ze všech použitých kritérií) další kritérium, které zobrazuje kvalitu předložené nabídky, a ve spojení s kritériem nabídková cena významně převažují ve váhovém vyjádření nad kritérii třetí kategorie. Hypotéza číslo dva tedy byla potvrzena.

Nejdůležitější výsledky provedeného výzkumu jsou následující. Za prvé průměrná váha kritéria nabídková cena byla zjištěna 28 %. Za druhé, váha kritérií druhé kategorie byla zjištěna ve výši 44 %. To znamená, že součet vah první a druhé kategorie činil 68 %. Na základě tohoto výsledku bylo možné potvrdit hypotézu číslo dva.

Odmítnutí hypotézy číslo jedna vyjadřuje, že zadavatelé zadávacích řízení na výběr dodavatele projektů „Školení je šance“ neformulovali podmínky zadávacího řízení ani v jednom případě, tak aby mohli použít jediné kritérium nabídková cena.

Potvrzení hypotézy číslo dva vyjadřuje skutečnost, že zadavatelé sice neformulují podmínky zadávacího řízení optimálně k nabízeným možnostem, ale jsou schopni formulovat podmínky dostatečně na to, aby ve významné většině došli k výběru nejlepší nabídky, při použití kritéria druhé kategorie, které vyjadřuje kvalitativní stránku nabídky.

Námětem dalšího výzkumu by mohlo být, proč zadavatelé v některých případech používají „vágní“ kritéria, které jsem soustředil do třetí kategorie a které nepřispívají k výběru nejlepší nabídky. Bylo by dobré zjistit, zda je to způsobeno neprofesionalitou zadavatele nebo jeho snahou ovlivnit výsledek zadávacího řízení.

Seznam použité literatury

A) Monografie

- [1] R. Jurčík. **Zadávání veřejných zakázek a udělování koncesí v ČR a EU**, 1.vyd. Praha: C.H. Beck, 2007, 596 s. ISBN 978-80-7179-575-9.
- [2] R. Krč, K. Marek, M. Petr. **Zákon o veřejných zakázkách a koncesní zákon s komentářem**, 2.vyd. Praha: Linde Praha, a.s., 2008. 700 s. ISBN 978-80-7201-711-9.
- [3] E. Bergerová. **Veřejné zakázky v České republice**, 1.vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2005. 150 s. ISBN 80-86861-84-8.
- [4] R. Jurčík, L. Krutáková. **Veřejné zakázky a PPP projekty – potřeba změny právní úpravy v EU a ČR. Sborník příspěvků z 2. Ročníku mezinárodní vědecké konference konané dne 15. – 16. 5. 2008**, 1.vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. 506 s. ISBN 978-7380-121-2.
- [5] Ochrana, František. **Veřejné zakázky, metody a metodika efektivního hodnocení a výběru**, 1.vyd. Praha: Ekopress, 2004. 173 s. ISBN 80-86119-79-3.
- [6] MAREŠ, P. **Sociální exkluze a inkluze. In: Sirovátka, T.(ed.): Sociální exkluze a sociální inkluze menšin a marginalizovaných skupin**, 1.vyd. Brno: Masarykova univerzita a Nakladatelství Georgetown, 2004. 240 s. ISBN-10: 80-210-3455-6.

B) Elektronické zdroje

- [7] **Zákon 137/2006 Sb. O veřejných zakázkách**. Dostupný z WWW: http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411/_s.155/701?PC_8411_1=137/2006&PC_8411_ps=10#10821.
- [8] **Aktuální znění směrnic č. 2004/18/ES a 2004/17/ES**. Dostupný z WWW: <http://www.portal-vz.cz/Legislativa/Evropska-legislativa---aktualni-zneni-smernic-c-2>.
- [9] **Přehled základních údajů o Evropské unii**. Dostupný z WWW: http://europa.eu/about-eu/basic-information/index_cs.htm.
- [10] **Výzva OP LZZ „Školení je šance“**. Dostupný z WWW: <http://www.esfcr.cz/skoleni-je-sance>.

- [11] **Tři pilíře EU.** Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/politiky-eu/pilire-a-politiky-evropske-unie/1000521/10896/>>.
- [12] **Evropský sociální fond.** Dostupný z WWW: <<http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/esf>>.
- [13] **Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost.** Dostupný z WWW: <<http://www.esfcr.cz/07-13/oplzz>>.
- [14] **Evropský sociální fond.** Dostupný z WWW: <<http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/esf>>
- [15] **D9 Metodický pokyn pro zadávání zakázek verze 1.3 s platností od 15. 10. 2009.** Dostupný z WWW: <<http://www.esfcr.cz/file/7597/>>.
- [16] **Prováděcí dokument OP LZZ březen 2010.** Dostupný z WWW: <<http://www.esfcr.cz/file/7297/>>

Seznam zkratk

ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
ESF	Evropský sociální fond
GATT	General Agreement on Tariffs and Trade
MSPV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
OP	Operační program
OP LZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OP VK	Operační program Vzděláváním ke konkurenceschopnosti
OPPA	Operační program Praha - Adaptabilita
ÚOHS	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
WTO	Světová obchodní organizace

Prohlašuji, že

- jsem byl seznámen s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- беру на ве́доміі, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO)
- má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne

.....

Jméno a příjmení studenta

Adresa trvalého pobytu studenta:

.....